Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 110 (15733) | 1981 оной май 13, среда | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ II ПЛЕНУМ ТУХАЙ

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

КПСС-эй Буряадай обкомой II пленум үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ болобо. «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1981 оной январиин 9-дэ абаһан тогтоолые бэелүүлхэ талаар областной партийна организациин зорилгонууд тухай» асуудалые пленум зүбшэн хэлсэһэн байна. Тус асуудалаар КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. МОДОГОЕВ элидхэл хээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ КПСС-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь И. М. ПЫТИН, КПСС-эй Хиагтын райкомой нэгэдэхи секретарь К. Д. ЛУБСАНДОРЖИЕВ, КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь П. А. ГОРБУНОВ, арадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. П. УБЕЕВ, «Нижнеангарсктрансстрой» трестые эрхилэгшэ Ф. В. ХОДАКОВСКИЙ, арадай депутадуудай Мухар-Шэбэрэй районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. Ф. МАХАНОВ, Хэндагатайн леспромхозой директор А. Д. ЕГОРОВ, Главбурятстройн начальник С. М. АНТОНОВ, республикын Госпланай түрүүлэгшэ Д. Т. РАДНАЕВ, «Бурятэнергые» эрхилэгшэ Г. О. БОРИСОВ, облпрофсоведэй түрүүлэгшэ А. Д. ЧУКАЕВ, республикын мелиорациин ба уһанай ажахын министр Л. А. САНЕЕВ, «Улан-Удэтрансстрой» трестын ахамад инженер Е. А. ТАРАСЮК, Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхайн начальник И. М. ЩАДОВ, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. И. ЧЕРНЫШ, республикын хүдөө ажахын министр В. У. ДАРХАНОВ, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай түрүүлэгшэ М. В. МОХОСОЕВ гэгшэд хабаадаһан байна.

Пленумэй хүдэлмэридэ СССР-эй Госпланай, РСФСР-эй Госпланай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд Г. С. УЩЕРБОВ, В. Т. МАТУЗОВ, А. К. КУЛАГИН, Зүүн Сибириин түмэр замай управлениин начальник Ш. А. ЦЫНЦАДЗЕ, Байгал-Амарай түмэр замай управлениин начальник В. В. ЛОТАРЕВ, «Востсибуголь» нэгэдэлэй генеральна директор В. З. БЕСЕДИН, Зүүн Сибириин районой материально-техническэ хангалгын главна управлениин начальник В. И. ШИШОВ хабаадалсаа.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа пленум дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба.

Республикын социально-экономическа саашанхи хүгжэлтэ тухай парти, правительствын үзүүлһэн халуун анхаралаар зориглоһон коммунистнууд болон республикын бүхы ажалшад «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1981 оной январиин 9-дэ абаһан тогтоол соо хараалагдаһан даабаринуудые бэелүүлхын тула бүхы хэмжээнүүдые абаха юм гэжэ КПСС-эй обкомой пленум батаар найдажа байһанаа мэдүүлээ.

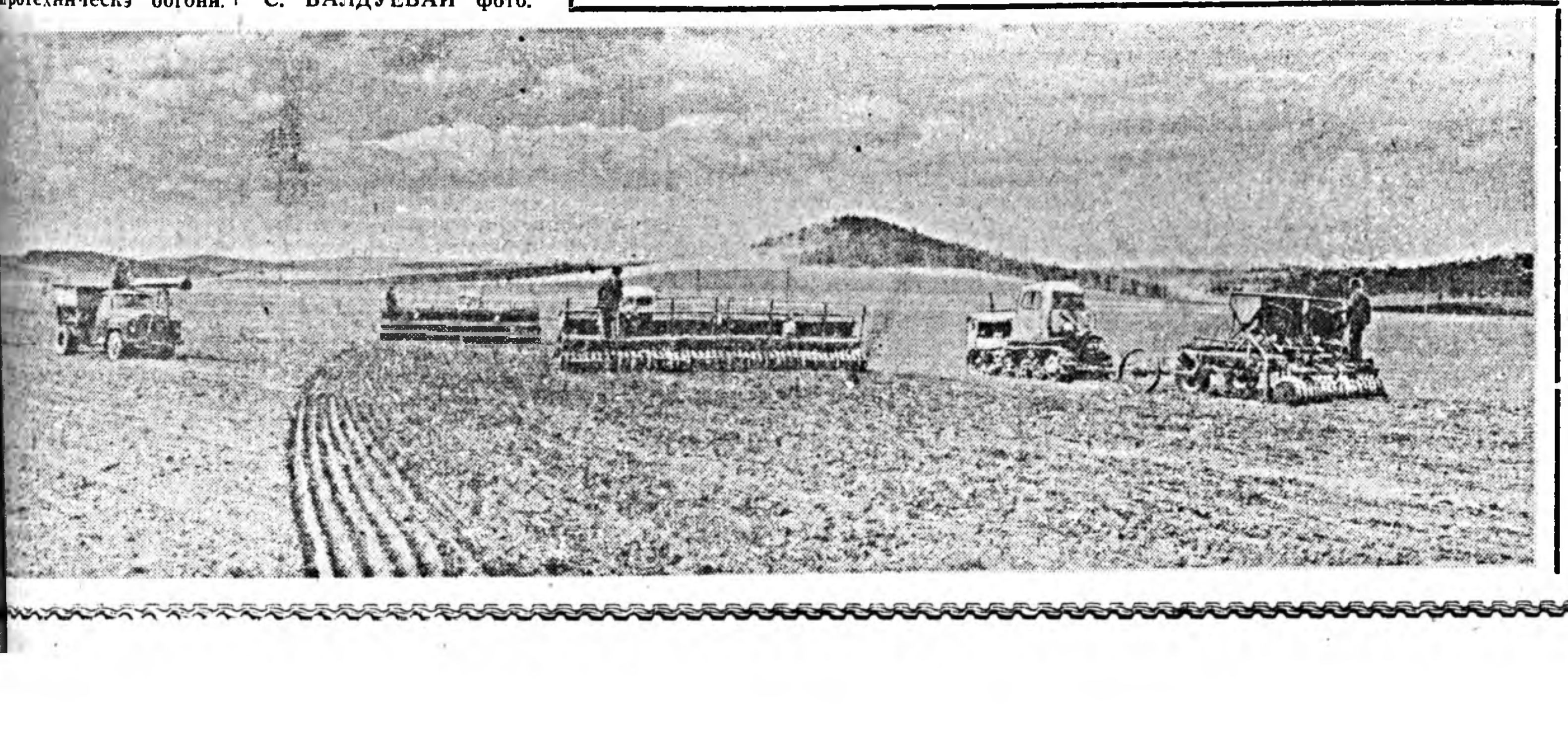
3000 ГЕКТАРТА

[illegible]энгын районой «Пер[illegible]йский» совхозой таряа[illegible] арбан нэгэдэхи табан [illegible] түрүүшын жэлэй ха[illegible] тарилгые эхилбэ. Сов[illegible] механизаторнууд майн оороһото ургамалнуу[illegible]а тарилгые эхилээ. [illegible]рай тарилгада Владимир [illegible]най, Иван Фёдоро[illegible] Александр Бурковай, Мунко Бодиевай, Петр [illegible]овой агрегадууд эртэ [illegible]һөө үдэшэ орой боло[illegible]дэлжэ, халаан бүриин [illegible]ормо ходо үлүүлэн [illegible]э. Тарилга хэжэ бай[illegible] механизаторнуудта Ва[illegible] Сергеев, Цыңгэ Ша[illegible]нов гэгшэд тариха [illegible]ень таһаллуулангүй [illegible] асарна. Дүй дүршэл[illegible] механизаторнууд тари[illegible] агротехническэ богони зохид болзорто дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэн хүдэлнэ. Тэдэнэй ажалай эршэ минуташье замханагүй.

— Бидэ мүнөө 3000 гектарта шэниисэ тарижа байнабди. Тарилгада хэрэглэгдэхэ техникэ һайнаар заһабарилагданхай. Энэ жэлэй тарилгые шэнэ сеялкэнүүдээр хэнэбди. Механизаторнуудшье түрүүшын үдэрһөө эршэ зоригтойгоор ажаллажа байнхай. Тарилгамнай богони болзорто дүүрэхэ байха, — гээд, «Первомайский» совхозой хоёрдохи отделениие эрхилэгшэ П. Д. Родионов хөөрэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: тракторист Иван Федоров; агрегадууд шэниисэ тарижа ябана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ «ГЭРШҮҮХЫН, ПРОСЫН, ФАСОЛИИН БА ЧЕЧЕВИЦЫН ОРООҺО ЕХЭЭР УРГУУЛЖА, ХУДАЛДАЛГЫЕ УРМАШУУЛХА НЭМЭЛТЭ ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ» ТОГТООЛ БАТАЛАН АБАБА

«Гэршүүхэ болон просын оорооһо ехээр ургуулжа, худалдаха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1976 оной августын 23-най 683-дахи тогтоолые хэдэ хэдэн республикануудай, хизаарнуудай ба областьнуудай партийна, совет, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй органууд, СССР-эй Хүдөө ажахын министерство, СССР-эй Бэлэдхэлэй министерство дүүргэжэ шадаагүй гээд тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Эдэ ургамалнуудай ургаса урдынхидал мэтэ доогуур байһаар. Бухы дээрээ орон доторнай гэршүүхын, просын оорооһо худалдаха талаар арбадахи табан жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй.

Орон доторнай фасоль болон чечевицын оороһон багаар ургуулагдажа, гүрэнэй нөөсэдэ орууулагдана.

Дурсагдаһан хүриээтэ ба бобово ургамалнуудай оорооһо гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ ажахынуудай дүүргэлгэдэ СССР-эй Бэлэдхэлэй министерство, СССР-эй Хүдөө ажахын министерство, хэдэ хэдэн областьнууд болон республикануудай партийна, совет органууд ёһотой эрилтэ табинагүй. Таряя тушаан абадаг предприятинуудта ороһон гэршүүхын, просын ехэ оорооһон муу шанартай байһаар.

Энээнһээ уламжалан, гэр, шүүхын хүрпээгээр, шара будаагаар, фасолёор, чечевицээр хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэнүүд хангагданагүй.

Эдэ ургамалнуудай оорооһо ехээр ургуулжа худалдаха, тэрэнэй шанарыень һайжаруулха, хүрпээгээр хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые бүри гүйсэд дүүрэнээр хангаха зорилготойгоор КПСС-эй ЦК ба СССР-эй Министрнүүдэй Совет РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведые Украинын Компартиин ЦК болон Украинын ССР-эй Министрнүүдэй Соведые, Белоруссиин Компартиин ЦК болон Белоруссиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведые, Грузиин Компартиин ЦК болон Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведые, Молдавиин Компартиин ЦК болон Молдавиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведые, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствые, СССР-эй Бэлэдхэлэй министерствые, партиин крайкомууд, обкомууд ба райкомуудые, автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, хизаарнууд, областьнууд ба районуудай гүйсэдхэхэ комитедүүдые иигэжэ үялгалба:

республика, хизаар, область, район, колхоз болон совхоз бүхэндэ гэршүүхын, просын, фасолиин ба чечевицын оорооһо тарижа ургуулгада тохёолдоһон гээгдэлэй шалтагаануудые хаража үзэхэ, эдэ ургамалнуудай ургасые саашадань дээшэлүүлхэ ба оорооһо ехээр хуряаха, дурсагдаһан ургамалнуудые тарижа ургуулгын түрүү технологинуудые нэбтэрүүлгэдэ онсо анхаралаа хандуулжа, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэбүүдые дүүргэхэ бүлэг хэмжээ ябуулгануудые зохёон бэелүүлхэ;

энэ жэлдэ эдэ ургамалнуудай оорооһо горитой ехээр ургуулжа хураахын, шанарыень һайжаруулхын, тэрэниие гүрэндэ худалдаха талаар тогтоогдоһон түсэбүүдые колхоз, совхоз бүхэнэй заабол дүүргэхын тула 1981 ондо ажахынуудта гэршүүхэ, просо ба бобово ургамалнуудые тарижа ургуулгын бүхы хэмжээ ябуулгануудые агротехническэ эрхим һайн болзорто үнгэргэхыень хангаха;

гэршүүхын, просын, фасолиин ба чечевицын оорооһо гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ колхоз, совхозуудай дүүргэхын хойноһоо хиналтаяа шангадхаха, гүрэндэ худалдагдаһан эдэ ургамалнуудай оороһоной ниитэ хэмжээндэ хүрпээтэ ба бобово ургамалнуудай эгээл үнэтэ сортын оороһоной хубиие дээшэлүүлгын хэмжээнүүдые абаха.

Гэршүүхын, фасолиин ба чечевицын оорооһо ургуулжа худалдалгые урмашуулха зорилготойгоор 1981 оной ургасаһаа эхилжэ, дурсагдагша ургамалнуудай 1 центнер оорооһо гүрэндэ худалдаһанайнь түлөө 1 центнер холимог тэжээл гү, али тэжээлэй оорооһо колхоз, совхозуудта, хүдөө ажахын бусад предприятинуудта, эмхинүүдтэ худалдаха.

Бухыдөө оороһоной талаар энэ хэмжээе үлүүлһэнһээ дулдыдангүй, арбадахи табан жэлдэ түйлагдаһан дундуур хэмжээнһээ гадуур гэршүүхын, просын, фасолиин ба чечевицын оорооһо гүрэндэ худалдаһанай түлөө 1981—1985 онуудта колхоз, совхозуудта ба хүдөө ажахын бусад предприятинуудта, эмхинүүдтэ түлбэриин үнэ сэнгые 50 процент хэмжээнтэйгээр нэмэжэ түлэхые хараалагдана.

1981 оной ургасаһаа эхилжэ, колхоз, совхозуудта ба хүдөө ажахын бусад предприятинуудта, эмхинүүдтэ сагаан, үнгэтэ, үнгөөрөө холисолдошоһон фасолиин, эллэб сортын чечевицын оороһоной гүрэндэ худалдажа абалгын үнэ сэнгые тогтоогдоһон шанартай нэгэ тонно оороһоной түлөө 600 түхэригэй хэмжээнтэй байхаар тогтоогдоо.

Гэршүүхын ба просын оорооһо гүрэндэ худалдаха, хабарай тарилга хэхын тула эдэ ургамалнуудай үрэһөөр ажахынуудай бүрин хүсэдөөр хангагдаха (страховой фондые хараада абалсан) түсэбые дүүргээд лэ байхаланһ, союзна ба автономито республика, хизаар, область, район болон ажахы оорооһо худалдаха гүрэнэй түсэбөө дүүргээ гэжэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходоо, тоолохо шухала.

Хүдөө ажахын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангахын тула 1981—1985 онуудта бобово ургамалнуудые хуряаха ЖРБ-4,2 түхэлэй элбэг хүрэхэ жаткануудые бүтээхыень, мүн ПЖК-3,5 түхэлэй сэхэ хададаг жатка-косилкануудые зохёожо, 1982 ондо бүтээн гаргалгые түргэдхэхыень Тракторна ба хүдөө ажахын машина бүтээлгын министерствэдэ даалгагдаа.

СССР-эй Хүдөө ажахын министерство болон В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Хүдөө ажахын эрдэмэй бүхэсоюзна академи иигэжэ үялгалагдана:

оньһон аргаар хуряалга хэхэдэ тааруу зохид, хорхой шумуул болон үбшэндэ бэлээр нэрбэгдэхэгүй, һайн шанартай оорооһо үгэдэг ашаг шэмэ ехэтэй, түргөөр эдеэшэдэг ба ган гасуурта тэсэмгэй гэршүүхын, просын, фасолиин ба чечевицын шэнэ сортнуудые 1981—1985 онуудта бии болгохо, мүн эдэ ургамалнуудые тарижа ургуулха түрүү технологи зохёохо;

гэршүүхын, просын, фасолиин ба чечевицын үрэһэ тарижа ургуулгые үндэһэерн һайжаруулха, тэрэниие промышленна үндэһэ һуури дээрэ табиха, нютагжуулагдаһан эрхим сортын үрэһөөр ойрын жэлнүүдтэ тарилга хэдэг болохын тула шэнэ сортын үрэһэ дары түргэн элбэгжүүлгын нэмэлтэ хэмжээнүүдые абаха.

Колхозниггуудтай, хүдэлмэришэдтэй, харьяата газар дээрэнь ажаһуудаг ба ниитын үйлэдбэридэ шударгы һайнаар хабаададаг алба хаагшад болон бусад эрхэтэдтэй фасоль тарижа ургуулаад, фасолиин оорооһо худалдаха тухай һайн дурайн үндэһөөр хэлсээ баталжа болохо гэжэ совхозуудта, хүдөө ажахын бусад предприятинууд болон эмхинүүдтэ зүбшөөгдэбэ, харин колхозуудта дурадхагдаба. Баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор, тиихэдээ худалдан абалгын гүрэнэй тогтоомол сэнгһээ дээшэ бэшэ сэнгээр фасолиин оороһон худалдагдан абтаха.

Фасоль тарижа ургуулаад худалдаха тухай ажахынуудай хэлсээ баталһан колхозниггуудта, хүдэлмэришэдтэ, алба хаагшад болон бусад эрхэтэдтэ бууса шадарай газарһаа, хэрбээ шухала болоо һаань, ажахынуудай саг зуура хэрэглээгүй байһан газарһаа участок нэмэжэ үгтэхэ.

Тус тогтоолой үндэһөөр фасоль тарижа ургуулхынь тула эрхэтэдтэ үгтэһэн газарай участогһаа хүдөө ажахын налог абтахагүй гээд тогтоогдоо. Эрхэтэдэй заагдаһан участогуудые хэрэглэжэ олоһон олзоһоо олзын налог татабариһаа сүлөөлхыень СССР-эй Финансын министерствэдэ даалгагдаа.

Колхозниггуудай, хүдэлмэришэдэй, алба хаагшад болон бусад эрхэтэдэй бууса шадарай участогуудта, мүн нэмэжэ үгтэһэн газарай участогуудта фасоль тарижа ургуулхадань, колхоз, совхозууд, хүдөө ажахын бусад предприятинууд болон эмхинүүд али бухы туһаламжа үзүүлхэ үялгатай.

Фасоль тарижа ургуулаад, фасолиин оорооһо худалдаха тухай жэшээтэ договорнуудые зохёожо баталха гээд СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ, СССР-эй Бэлэдхэлэй министерствэдэ, СССР-эй Финансын министерствэдэ ба СССР-эй ЦСУ-да дурадхагдаба. Хэлсээ баталһан колхозниггуудай, хүдэлмэришэдэй, алба хаагшад болон бусад эрхэтэдэй фасолиин үрэһэ, минеральна үтэжүүлгэ, гербицидүүдые худалдажа абахадань туһалха, хэрэгтэй техникэ, транспортна хэрэгсэлнүүдые үтэхэ ба бусад туһаламжа үзүүлхэ талаар колхоз, совхозуудай, хүдөө ажахын бусад предприятинууд болон эмхинүүдэй үялгануудые, тэрэшэлэн үйлэдбэрилэгдэһэн продукци худалдаха гурим ба түлбэриин дуримые жэшээтэ договорнууд дотор хараалха.

Колхозниггуудтай, хүдэлмэришэдтэй, алба хаагшад болон бусад эрхэтэдтэй баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор, колхоз, совхозуудай, хүдөө ажахын бусад предприятинууд болон эмхинүүдэй худалдажа абаһан фасолиин оорооһые эдэ ажахынууд гүрэндэ худалдаха, тиихэдээ гүрэндэ оорооһо худалдаха түсэбэй дүүргэлтэдэ тэрэнь тоологдохо, тоогой ба шанарай дүнгүүдэй түлөө тогтоогдоһон нэмэлтэ мүнгэн түлэгдэхэ гэжэ тогтоогдоо.

Хүн зонһоо фасолиин оорооһо худалдажа абалгые ехэ болгохо талаар нэмэлтэ хэмжээнүүдые абаха шухала гээд Центросоюзда даалгагдаа.

Арбадахи табан жэлдэ түйлагдаһан дундуур хэмжээнһээ гадуур колхоз, совхозуудай, хүдөө ажахын бусад предприятинууд болон эмхинүүдэй гүрэндэ худалдадаг энэ ургамалай таряанда тогтоогдоһон сэнгүүдһээ дээгүүр бэшээр, баталагдаһан сэнгээр 1981 — 1985 онуудта колхозниггуудһаа, совхозуудай хүдэлмэришэдһээ, алба хаагшад болон бусад эрхэтэдһээ фасолиин оорооһо худалдажа абаха гээд эд хэрэглэгшэдэй кооперациин эмхинүүдтэ зүбшөөгдэбэ.

Тус тогтоолоор хараалагдаһан сэнгээр эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүн зонһоо худалдажа абаһан фасолиин оорооһые эдэ эмхинүүд тогтоогдоһон гуримаар худалдаха болоно.

Гэршүүхын, таригдадаг талмайе, тэрэнэй ургасые, бүхыдөө суглуулагдаһыень анхаралдаа абаха, область, хизаар, автономито ба союзна республикануудтахи оороһоной тоо бүридхэлэй дундуур дүнгүүдтэ эдэ дүнгүүдые оруулхагүй гэжэ СССР-эй ЦСУ-да дурадхагдаба.

Республикымнай ажалай үдэр

ЖЭЛ БҮРИ МИЛЛИОН КУБОМЕТР

Экскаваторай машинист П. В. Балалаешниковай хүтэлбэрилдэг экипажай коллектив эрхим түрүү ажалаараа «Востсибуголь» трест дотор мэдээжэ болоһоор үнихэнэй юм. Ленинэй орденто, шахтёрой Алдар Солын гурбан шатын тэмдэгүүдые абаһан габшагай бэрхэ хүдэлмэришэн мүнөөшье социалис мүрысөөндэ хабаадажа, олоной дундаһаа онсо шалгарна. Үнгэрэгшэ апрель һарада 250 мянган кубометр хайр шорой малтаха даабаряа 405 мянган кубометртэ хүргэжэ, трестынгээ коллектив дотор эгээл үндэр бүтээсэ түйлаба.

Коммунист П. В. Балалаешниковай хүтэлбэрилдэг экипажай коллектив жэл бүри нэгэ миллионһоо үлүү кубометр хайр шорой малтажа, нээмэл аргаар нүүрһэ абадаг Холбоолжоной уурхайн коллективэй алдар солые дээрэ үргэлсэн ябана.

Н. НАМСАРАЕВ.

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАНА

Тоннельнүүдэй барилгада хэрэгтэй ашаа ехээр зөөжэ, даабаряа үлүүлхэ хэрэгтэ «БАМтоннельстрой» управлениин 1-дэхи автобазын коллектив ехэ хубитала оруулжа байдаг. Тус автобазын хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэй даабариие 4 жэл 6 һарын туршада дүүргээ бэлэй. Байгша оной нэгэдэхи кварталай даабариһаа гадуур 3 мянган тонно ашаа зөөжэ, амжалтаяа улам арьбадхаа.

КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой, арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой гаргаһан шиидхэбэриин ёһоор, тус коллектив дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаба. Энэ түрүү коллектив социалис мүрысөөндэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадажа, ажалай шэнэ илалтануудые тээшэ шармайна.

К. ЖАМЬЯНОВ.

УҺАЛААД ЛЭ ТАРИНАБДИ

Энэ жэлдэ бидэ 1.800 гектарта оорооһо таряа тариха түсэбтэйбди. Тэрэнэймнай 1088 гектарынь уһалагдадаг газарта таригдаха юм.

Эгээл тиимэһээ мүнөө түрүүшын ээлжээндэ таряалан уһалха хүдэлмэридэ бүхы хүсэн табигданхай. Мүнөө 40 гаран хүн газар уһална. Тэдэнэр долоон звено боложо хубаараад хүдэлнэ. Элэ үдэрнүүдтэ түсхай культиваторнуудта хутагануудые тодхобд, сэбэр паар болон намарай паар дээрэ бураздаануудые гаргажа үгэнэбди. Бураздаануудруу уһа табихадань, хүнүүд тэрэниие саашань хахалһан газар дээгүүр жэгдээр тараадаг. Хүн бүхэн үдэр соо 80 соото уһалха нормотой юм. Тэрэнь яһала дүүргэгдэнэ. Газар уһалдаг хүнүүд резинэ сабхи, хэрэгтэй зэр зэмсэгээр хангагданхай. Гансал тэдэмнай үшөө үсөөдэнэ гэжэ хэлэхээр, 70—75 хүн гаража хүдэлдэг һаань, уһалуури бүри түргэн дүүргэгдэхэ һэн.

Даб дээрэ 750 гектар сэбэр болон намарай паарые иигэжэ һайса уһалаад, удаань лахин хахалжа, элдүүрилжэ, тарилга хэнэбди. Газар уһалагшадай дундаһаа М. И. Городецкий, Н. С. Иванов, П. И. Коновалов гэгшэдэй звенонууд һайнаар хүдэлнэ. Эдэнэрэй уһалһан поли дээрэ шэниисын үрэһэн таригдажа байна. Түрүүшын 500 гектарта тарилга хэгдээ. СЗП-3,6 түхэлэй хоёр-хоёр сеялкэтэй 4 агрегат ябана. Сеялкэшэд И. Д. Козулин, Н. В. Колмаков гэгшэдэй хүдэлдэг тарилгын агрегадууд үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Газараа заатагүй уһалаад, таридаг болоһон дээрэһээмнай эртын тарилга нэгэ бага хожомшог, гол түлэб майн 25 болотор дүүргэгдэхэ ёһотой.

Байгша ондо таряалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 13 центнерһээ бага бэшэ ургаса абажа, хамта 23,4 мянган центнер таряа суглуулжа, 1700 центнер оорооһо гүрэндэ худалдаха түсэбтэйбди. Мүн өөһэдтөө хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ хааха, малдаашье эдюулхэ талха оорооһо таһалха аргатай болохо байнабди.

Тэрэшэлэн 150 гектарта хартаабха, 50 гектарта овощ, 545 гектарта кукуруза, 260 гектар дээрэ зелёнко тариха түсэб табигданхай. Илангаяа хартаабха, овощ, корнеплодууд, кукуруза гол түлэб шииг нойто элбэгтэй, уһалагдадаг газарта таригдаха юм.

Таряанай газар уһалхатаяа хамта сабшалан ундалуулха, хабарай эртын паар хахалха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулнабди.

А. ШУСТОВ.
Баргажанай совхозой ахамад агроном.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

КИРОВ. Оройтоһон хабарай саг Кировскэ областьдо тарилгын хүдэлмэриие арбаад хоногоор хойшолуулһан байгаа. Эгээл иимэһээ механизаторнууд түхэреэн сүүдхэдэ газараа хахална, борнойлго, культиваци хэнэ, ешмээнэй, шэниисын ба обёосой үрэһэ газарай хүрьһэндэ шэнгээнэ. Байгша ондо областиин таряашад 2 миллионһоо бага бэшэ тонно таряа хуряахые түсэблэнэ.

МАХАЧКАЛА. Дагестанай талата ба һүмбэр уулануудай боорёорхи районуудай ажахынууд май һарын ногоо сабшажа захалба. Тэжээлэй гол ургамалнуудай — люцерын ба рапсын талмайнууд дээрэ һайн ургаса гаража, таряашадые баярлуулна. Гектар бүриһөө 300—400 центнер шэмэтэ ногоон эшэ намаа хуряагдана. Ипатовайхидай аргаар хүдэлдэг оньһожоруулагдамал комплекснууд ургаса хуряана. Ажалаа иимээр эмхидхэлгэ ногоо сабшалгын болзорые нилээд хороохо арга олгохо юм. Автономито республикын колхоз, совхозууд 2 миллион шахуу тонно бүлүүн ба шэмэтэ тэжээл үбэлдэ бэлдэхые хараална.

ЧЕЛЯБИНСК. Урда Ураалда наратай дулаан үдэрнүүд оршожо, олонхи ажахынуудта хабарай тарилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Шииг нойто барижа абаха, борнойлго хэхэ, олон жэлэй үбһэ ногооной тарилгада нэмэлтэ тэжээл оруулха хүдэлмэри хэгдэнэ. Бороо хуратай байгаад, эртэ саһанай ороһонһоо уламжалан, үнгэрэгшэ намар ургаса хуряалгын һүүлээр олохон полинууд хахалагдаагүй, үнгэрхэдөө һолоомонииньшье гаргагдаагүй байгаа. Иимэ талмайнууд дээрэ тарилгын урда тээ газар һэрхиилгэхэ хүдэлмэри ябуулагдана.

ФРУНЗЕ. Урда районуудһаа эхилһэн үбһэ сабшалга хойто районууд руу нүүжэ байна. Чүйскэ нуга голой ажахынууд олон жэлэй ногоо сабшажа захалба. Республикын һүнэй үнеэдые үсхэбэрилдэг эгээл ехэ зоны полинууд дээрэ хуряалгазөөлгын 120 гаран звено гаргагдаа. Хүдэлмэреэ хоёр халаанаар эмхидхэжэ, хүсы үбһэ түрүүлэн сабшажа хуряаха хүдэлмэреэ нёдондонойхиһоо һураггүй түргөөр ябуулхые шиидэһэн байгаа.

САРАНСК. Энэ хабар Мордвагай АССР-тэ саахарай свекло тариха талмайнууд нилээд үргэдхэгдэбэ. Мүнөө табан районой түсхай шэглэлтэй ажахынуудта энэ ургамал тарижа ургуулдаг болонхой. Энэнь полинууд дээрэ индустриальна технологи ашаг үрэ ехэтэйгээр нэбтэрүүлхэ арга олгоно.

ТАШАУЗ. Туркменистанай Ташаузска оазисай таряашад барайгар тарижа эхилбэ. Түргөөр эдеэшэдэг «Узрос-59» гэжэ эрхим сортын үрэһэн түрүүшынхеэ шэлэгдэһэн байха юм. Байгша ондо Ташаузска областиин барайгар ургуулагшад нёдондо жэлэйхиһээ 23 мянга гаран тонно гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхиһээ ехэ таряа хуряажа абахые шиидэбэ.

ЙОШКАР-ОЛА. Хабарай сагай таарамжагүй байгаашье һаа, Мариин АССР-эй механизаторнууд хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэбэ. Колхоз, совхозуудта байгуулагдаһан 220 гаран комплекс габшагайгаар хүдэлнэ, шэжэм техникээ түхэреэн сүүдхэдээ хэрэглэнэ.

ПЕТРОПАВЛОВСК. Хойто Казахстанай областиин ажахынууд шэнэ газар дээрэ түрүүшынхеэ рапс тарижа захалба. Дүй дүршэлэй харуулһанай ёһоор, эгээл ган гасуур жэлнүүдтэшье эндэ гектар бүриһөө 100 центнер хүрэтэр рапсын ногоон эшэ намаа хуряажа абадаг байна. Энэнь нэгэ жэлэй бусад үбһэ ногооноһоо һураггүй ехэ юм.

(ТАСС).

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ОЛОНОЙ ОРОЛДОЛГЫН АШААР

«Ой модоной, целлюлозо-саарһанай ба модо болбосоруулгын промышленностьда продукциин хэмжээе 17—19 процентээр ехэдхэхэ. Ажалай бүтээсые 16—18 процентээр дээшэлүүлхэ»,— гээд «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» дотор хэлэгдэнэ. Оронойманай ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй урда тон ехэ зорилго табигдаба. Энэ асари ехэ хараа түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула модо бэлэдхэгшэд, целлюлозо, саарһа гаргагшад, ой модоной промышленностиин бүхы хүдэлмэрилэгшэд тон ехэ ажал хэхэ болоно.

Буряадай ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд Эхэ орондоо олон миллион кубометр модо бэлэдхэжэ, эрхим шанартай продукци ехээр гаргаха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа байдаг. «Забайкаллес» нэгэдэлэй предприятинуудай коллективүүд хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые, технологическа зомгоол, шпала гаргажа, оронойнгоо промышленностьда, томо томо барилгануудта эльгээнэ. Эрхим шанартай мебель хэжэ, ганса республикынгаа бэшэ, харин хүршэ областьнуудай ажалшадай хэрэглэмжэ хангана. Тус нэгэдэлэй коллектив үнгэрэгшэ арбадахи табан жэлдэ муу бэшээр хүдэлжэ гараһан байха юм.

Продукци гаргалга 15 процентээр, технологическа зомгоол гаргаха түсэб 4 дахин дээшэлээ. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 2 миллион түхэригэй продукци худалдаа бэлэй. Олон мянган хүдэлмэришэдэй, үйлэдбэриин ашаг үрые, хүдэлмэриин шанарые һайжаруулан, элдэбхи үүсхэлтэйгээр, оролдосотой шангаар ажаллаһан дээрэһээл энэ бүхы амжалта түйлагдаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Шэнэ онол арга, оньһон техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, хүдэлмэришэдэй ажал хүнгэдхэгдөө, продукциин шанар һайжаруулагдаа.

Арбадахи табан жэлэй туршада 48 оньһожоруулагдамал лини, 45 оньһожоруулагдамал агрегат ашаглалгада тушаагдажа, ехэ хэмжээнэй олон зүйлэй продукци гаргадаг болоо. Шэнэ онол арга, оньһон техникэ амжалтатайгаар хэрэглэһэн дээрэһээ 30 пунктын коллектив модо бэлэдхэхэ арбадахи табан жэлэйнгээ даабарине болзорһоонь урид дүүргэһэн юм. 22 пунктын коллективтэ үндэр бүтээсэ түйлажа шадаһанайнь түлөө «Коммунис ажалай коллектив» гэһэн үндэр нэрэ соло олгогдоһон байха юм.

Ажал хэрэгтээ үнэн сэхэ, һайн мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд «Забайкаллес» нэгэдэлэй коллектив сооһоо олоор урган гараа, гаранашье. Хараад үзэгты даа. Хурамхаанай леспромхозой үнинэй суутай хүдэлмэришэн В. П. Парамоновой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив арбадахи табан жэлэй туршада 209 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ аад, бодото дээрээ 256 мянган кубометр эрхим шанартай модо бэлэдхэжэ, гүрэндөө тушаагаа.

Эдэнэр ямар аргаар иимэ һайн үрэ дүн түйлаба гээшэб? Бэшэнһээ һайн эрхэ байдалда модо бэлэдхэнэ гү? Али олон трактор, хюрөө үгэнэ ха гү? Үгы ааб даа. В. П. Парамоновой бригадын коллектив бэшэндэл адли техникэтэй, бултандал адли участогта модо бэлэдхэнэ. Эндэ ажалай эмхидхэл тад ондоо, һайн байха юм. Тракторнууд 1,5 халаанай туршада, минутыншье туршада миин байлгагдангүйгөөр ашаглагдана. Энээн дээрэһээ В. П. Парамоновой бригадын коллектив үдэр бүри эгээл үндэр бүтээсэ түйлана бшуу. Эндэ ажалай журам тон наринаар сахигдана, бригадын гэшүүд мэргэжэл шадабаряа ходол дээшэлүүлжэ байдаг. Арбадахи табан жэлэй дүнгөөр үнинэй модо бэлэдхэгшэ В. П. Парамонов Социалис Ажалай Геройн нэрэ солодо хүртэхэл еһоороо хүртэбэ.

Баргажанай леспромхозой коллектив дотор ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг хүдэлмэришэд олон юм. В. И. Тормозовой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд коллектив дотороо эгээл түрүүлэн бригадна подряд хэрэглэжэ эхилээ бэлэй. Шэнэ аргаар модо бэлэдхэһэнэй ашаар шэнгэн түлишэ, запчастьнуудые арьбаллаг болоо. Трактор, модо отолдог хюрөө бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдажа, халаан бүриин даабари үлүүлэгдэдэг гээшэ, В. И. Тормозовой бригадын коллектив арбадахи табан жэлэй даабариһаа гадуур 17 мянган кубометр модо гүрэндөө тушааһан байха юм.

В. М. Шутовай бригадын коллектив эрхим түрүү ажалаараа ганса Итанцын леспромхозой бэшэ, харин бүхы Буряадай ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда мэдээжэ болоһоор үнинэй. Энэ нүхэрнай ойдо олохон жэл ажаллажа, аргагүй баян дүршэлтэй болонхой. Ажалаа эмхидхэхэдээ, залуушуулые һурган хүмүүжүүлжэ, ажалда һургахадаа бэрхэ юм. Бригадынь гэшүүд шэнэ онол арга амжалтатайгаар хэрэглэнэ. Арбадахи табан жэлэй туршада бригадна подряд хэрэглэжэ, модо бэлэдхэхэ даабаряа хододоо үлүүлдэг байгаа. Арбадахи табан жэлэй туршада 240 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 256 мянганда хүргөө һэн. 1828 килограмм шэнгэн түлишэ, 764 түхэригэй запчасть арьбалаа бэлэй. Манай түрэл Коммунис парти, Совет гүрэн энэ түйлалтануудыень үндэрөөр сэгнэжэ, В. М. Шутовые һаяшаг Октябриин Революциин орденоор шагнаба.

«Забайкаллес» нэгэдэлэй коллектив дотор иимэ урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой хүдэлмэришэд олон байха. Эдэнэр эрхим шанартайгаар ехээр продукци гаргажа, гүрэнэй даабари, абаһан уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа байдаг. Һаяшаг нэгэдэлэймнай 150 хүдэлмэришэд гүрэнэй дээдын хайра шагнал—орден, медальнуудта хүртэбэ. Эдэнэр шэнэ, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ үшөөл үндэр бүтээсэ түйлажа, бага гаргашатайгаар ехэ продукци гаргахаар эрид шиидэһэн тухайгаа мэдүүлжэ байнхай. Нэгэдэлэй предприятинуудай хүдэлмэришэд партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй съезд дээрэ хэһэн элидхэлые ехэл анхаралтайгаар шудалжа, холын хараатай түсэбүүдые зохёоно, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана. Хүдэлмэришэдэй дунда ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тон элдэбхитэйгээр ябуулагдана. Леспромхозуудай, модоной баазануудай, комбинадуудай коллективүүд оронойнгоо промышленностьда, барилгада хэрэгтэй материал үшөөл ехээр гаргаха гэһэн хараа зорилготойгоор шэнэ табан жэлэй түсэб табяад, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ оробо.

Жэшээнь, Баргажанай леспромхозой коллектив 82 процент ажалаа бригадна подрядаар хэхэ гэһэн хараа зорилго урдаа табина. Энэ коллектив модо бэлэдхэхэ, зөөхэ һара бүриингөө даабарие амжалтатайгаар бэелүүлдэг юм. Арбадахи табан жэлэй даабари 4 жэл 7 һарын туршада дүүргэһэн байха юм. Эдэнэр арбан нэгэдэхи табан жэлдэ үшөөл үндэр бүтээсэ түйлаха арга шадалтай.

Байгалай леспромхозой хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэй туршада 1 миллион 600 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 1 миллион 842 мянганда хүргэһэн байха юм. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 907 мянган түхэригэй продукци худалдаа бэлэй. Энэ түрүү коллектив партиин XXVI съездын хараалһан асари ехэ зорилгонуудые сүм бодото дээрэнь бэелүүлхээр шиидэнхэй.

Сэлэнгын модоной баазын, Онохойн модоной комбинадай, Хүрбын, Хоринн болон бусад леспромхозуудай коллективүүд даабаряа хододоо үлүүлжэ байдагаараа мэдээжэ болонхой.

Манай «Забайкаллес» нэгэдэлэй захиргаан эмхидхэлэй ажалые саашадань улам һайжаруулжа, шэнэ онол арга, оньһон техникэ хэрэглэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна. Бар хүсөөр хэгдэдэг ажалые сүм оньһожоруулжа, модо бэлэдхэгшэдэй ажалые хүнгэдхэхэ гэһэн зорилготойгоор ажал ябуулга эрхилэгдэнэ. Нэгэдэлэймнай коллективүүд XXVI съездын шиидхэбэрие бодото дээрэнь бэелүүлхэ хүсэл эрмэлзэлтэйгээр продукци гаргажа байна.

В. НАЙДЕНОВ,
ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ.

Ленинградай эрдэмтэд энергомашина бүтээгшэтэй, металлургуудтай хамта электрическэ машинануудые бүтээхэдэ хүйтэние хэрэглэнэ. Гели хэрэглэжэ хүргэхэ 20 мянган киловатт хүсэтэй шэнэ турбогенератор мүнөө ашаглагдаһан. «Электросила» нэгэдэлдэ 300 мянган киловатт хүсэтэй криогенно генератор мүнөө бүтээгдэжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: криотурбогенераторай юрэнхы шэнжэ.
ТАСС-ай фотохроникэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

АВТОМОБИЛЬНА ТРАНСПОРТЫН БОЛОН ХАРГЫН АЖАХЫН НЭГЭДЭЛНҮҮДЭЙ, ПРЕДПРИЯТИНУУД БОЛОН ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБАХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Арбадахи табан жэлэй даабаринууд болон арадай ажахын ашаа, пассажирнуудые зөөхэ, автомобильна харгы бариха, заһабарилха, зохидоор харууһалжа байха талаар абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэдээ түйлаһан амжалтануудайнь түлөө шагнаха,

Буряадай АССР-һээ

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Ветошников Иван Васильевичые — Улаан-Үдын нассажирска автотранспортна 1-дэхи предприятиин автомобилиин жолоошон.

Инкеев Владимир Николаевичые — транспортна управлениин начальник.

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕНООР

Волков Анатолий Егоровичые — 126-дахи автоколонныын автомобилиин жолоошон. Улаан-Үдэ хото.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Леонов Кирилл Иосифовичые — Мухар-Шэбэрэй автотранспортна предприятиин автомобилиин жолоошон.

Торгашин Рафаэль Михайловичые — Улаан-Үдын пассажирска автотранспортна 2-дохи предприятиин автомобилиин жолоошодой бригадир.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН II ШАТЫН ОРДЕНООР

Потеряхин Владимир Петровичые — Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна 1-дэхи предприятиин автомобилиин жолоошон.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР

Карпов Василий Ивановичые — Улаан-Үдын пассажирска автотранспортна 1-дэхи предприятиин автомобилиин жолоошодой бригадир.

Качин Алексей Васильевичые — Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна 1-дэхи предприятиин автомобилиин жолоошон.

Солдатов Геннадий Карповичые — профсоюзуудай Буряадай областной соведэй гаражай автомобилиин жолоошон.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Быков Иван Васильевичые — Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна 3-дахи предприятиин автомобилиин жолоошодой бригадир.

Власов Никита Абрамовичые — Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна 2-дохи предприятиин автомобилиин жолоошон.

Шелеметьев Юрий Ивановичые — Каменскын автотранспортна предприятиин автомобилиин жолоошон.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Балуев Алексей Бахлуевичые — Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна 3-дахи предприятиин автомобилиин жолоошон.

Бронников Борис Афонасьевичые — Баргажанай автотранспортна предприятиин автомобилиин жолоошон.

Добрынина Екатерина Алексеевнае — Улаан-Үдын пассажирска автотранспортна 3-дахи предприятиин автомобилиин жолоошон.

Ермолаев Куприян Н...вичые — Каменскын автотранспортна предприятиин автомобилиин жолоошон.

Попов Николай Александровичые — Улаан-Үдын пассажирска автотранспортна ...дохи предприятиин слесарьнүүдэй бригадир.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1981 оной апрелиин 2.

СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙ

АЖАЛАЙНЬ СЭГНЭЛТЭ— АЛТАН ОДОН

БАМ тухай тэмдэглэлтэй дэбтэрээ иранам. 1975 оной зунай эхин. Тазы-Уоян гэжэ автомобилиин харгые татажа эхилһэн үе һэн. Хурамхаанай районой эгээл саада захын Уланхаан гэжэ һууринда барилгын дүрбэн эмхи түбхинэжэ байгаа. Харгын техникэ, хабсаргамал гэрнүүд обоо-онги буулгагдаһан байба. Барилгын оньһожоруулагдаһан дүрбэн колоннын хүдэлмэришэд Уоян хүрэтэр татагдаха 220 километр утатай харгы руу һубараад ажал хэжэ эхилэнхэй. Эдэнэрэй хоорондо ашаа иишэ тиишэнь зөөхэ, холбоо хэрэг гансал агаараар бэелүүлэгдэдэг байһаниинь элитэ.

Уланхаан һууринһаа холо бэшэ вертолёдуудай буудаг, ниидэдэг талмай түхеэрэгдэнхэй. Харгын хүдэлмэришэдтэ эльгээгдэхэ элдэбын ашаан— эдеэ хоолой зүйлнүүдһээ эхилээд, харгын техникэ болоод газетэ, журнал, бэшэгүүд вертолёдуудай талмай дээрэ хуу асарагдаһан байба. Хүнүүдшье олон. Харгы зубшаад хүдэлжэ байһан участогуудта ошохо хүнүүд бии, мүн Уояншье ошохоёо, вертолёт хүлеэгшэд олон.

Уданшьегүй Уоянһаа вертолёт ниидэжэ ерэбэ. Нижнеангарскын 11-дэхи тоннельнэ отрядые хангадаг МИ-8 гэжэ вертолёт байба. Элдэб ашаа тээгдэбэ. Хэдэн хүн һууба. Энэ вертолёдой командир А. И. Кочетов, пилот Н. Я. Плюшков, бортмеханик П. А. Дёмин — иимэ гурбан хүнһөө экипажнь бүридэнхэй. Тэнгэридэ нэгэшье үүлэн үгы. Наран үглөөнһөө шангаар шаража эхилбэ. Зунай намжаа гоё үдэр. Машинын мотоор шууяатай гэгшээр таршаганажа таршаганажа, агаарта дэгдэлэйбди. 140-дэхи оньһожоруулагдаһан колоннын 117-дохи километртэхи участок зорибобди. Доромнай Икадай хада хабсагайнууд ёрбойлдоно, хоорондуурнь шурган могойтоһон «шэрүүн абари зантай» Баргажанай гол, хадын түргэн горход, татагдажа байһан харгы — эдэ бүгэдэн ельган дээрэ мэтээр харагдана. Хабсагайнуудай хоорондо таляантаһан мүльһэн нуур зэнхыжэ харагдана. Энэ хадаа Намама гэжэ горхоной уһан таляантажа, зузаан гэгшээр хүрэһэн мүльһэн һая нааша хайлахаар бэшэ хэбэртэй. Энээнэй нэгэ захада, хадын бооридо хүнүүдэй байдаг вагончигууд табяатай, эндэһээ холо бэшэ вертолёдой буудаг газар — гэрэй һууриин зэргэ бүдүүн мододые холбожо, «талмай» хэһэн байба. Энээн дээрэнь буубабди.

Иигээд лэ үдэрһөө үдэртэ вертолётчигууд татагдажа байһан харгы зубшаад ашаа, нүгөөдүүлынь Уланхаан Уоян хоёрой хоорондо юумэ зөөдэг байгаа. Тэрэ үдэр Л. Н. Ахметвалеевэй даажа ябаһан МИ-8 Уоян ниидэжэ ошоо. Тиихэдэ энэ хүнтэй уулзажа шадагдаагүй һэн. Зүгөөр тэндэхи барилгын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд Леонид Нургаловичые магтанхай һэн.

* * *

...Дунда зэргын бэетэй, баридаашан гү гэжэ һанахаар бата багжагар бэетэй, уряангы янзын хүн.

— Уланхаан — Уоян участогта хүдэлжэ байгаа һэн аабзат, — гэбэб.

— Байгал-Амарай түмэр зам барилгын эхилхэтэй хамта бидэнэр тэндэ хүдэлжэ эхилээ һэмди. Тюмениин хизаарай хойто захадань хүдэлжэ байтараа БАМ ерээ бэлэйбди, — гээд, Леонид Нургалович карта дээрэ харуулна. — Хүхүүр болдог намагтай, нилээд бэрхэшээлтэй газар дайда даа, — гэжэ нэмэбэ.

ЭНЭЭНЭЙ УРДА тээхи машинань МИ-4 байгаа. Вертолётчигуудай хэхэгүй ажал гэжэ үгы, мүн ниидэжэ ошохогүй газаршье гэжэ байхагүй. Геологуудта ниидэхэ, хада хабсагайнуудай хоорондуур дүүлихэ, ой тайга соо түймэрэй гарахада гү, али уһа мүрэнэй үерлэхэдэ, хүн зон болоод ниитын зөөри абарха мэтын элдэбын ажал хэхэеэ үдэр һүни илгадгүй хүхэ тэнгэри руу ниидэжэ ошодог улад гээшэ гэжэ бултадаа мэдэнэбди.

Хэдэн жэлэй саада тээ МИ-4 гэжэ машинаараа Л. Н. Ахметвалеев геологуудые хангадаг байба ха. Геологуудай ашагта малтамал бэдэрдэг газар ехэнхидээ, хада хабсагайнуудай хоорондо, гүн тайгын оёорто байдаг.

...Нэгэтэ геологуудта зорижо гараба. Хори, Витим, үшөө саашаа Могоча, Тахтамыгда гэхэ мэтэнүүд доогуурнь үлэнэ. Хюрөөгэй шүдэндэ адли ой модотойшье, нюсэгэншье хабсагайнууд дайралдана, элдэбын түхэл маягтай шулуунууд шобхойлдоно, оёорынь обёоргохогүй жалга хүндынүүд харагдана. Үшөө дээрэһээнь тэнгэри бүрхэжэ эхилбэ. Газарай нюуса хэбтэшэ олохын тула геологууд үни удаан саг соо ажалладаг шуу. Эдэнэрые хангаха, «ехэ газартай» холбоо тогтоохо зорилго вертолётчигууд дүүргэдэг байна. Тиин тэрэ партиин геологууд урдань танил болоһон тула Л. Н. Ахметвалеевые эриһэн байгаа. Нэрэ обогоорньшье хэлэхэгүй, миин лэ Ахмет гээд геологууд нэрлэдэг һэн.

— Шамда бэлдэһэн талмай гэжэ байхагүй, — гээд Леонид Нургалович хөөрэбэ. — Тиихэдэ нилээд гайтай байдалда орогдоо һэн. Бишыхан талмай дээрэ машинаяа һуулгабаб. Гурбан тээһээм эрид гэгшын хабсагайнууд хүреэлэнхэй, эдээнэй хоорондуур нэгэ бага забһар бии аад лэ доошоо оёоргүй ехэ жалга нүхэн — миин тэрээн руу харахадаа жэхыхээр. Ниидэжэ гараха гэхэдэ, хабсагайнууд хаагаад табинагүй. Вертолёдойшье гуримаар, самолёдойшье гуримаар ниидэжэ гарахын аргагүй. Үнэндөө нүхэн соо һуугдана гээшэ ааб даа. Яалтайб.

Энээниие ойлгоһон нүхэд геологуудынь ажалаа орхёод, һанаагаа зобошоод хаража байгаад һэн. Вертолётчик иимэ шиидхэбэри абаа һэн, машинаяа доошонь жалга ясма руу шэглүүлбэ. Доошоо унаха тээшээ гэнтэ скорость абажа, ниидэжэ гарашоо һэн.

—Аюултайшье байһыень мэдэжэл байгааб. Зүгөөр тэбдэн мэгдэнгүй бүхы юумээ һайса бодожо үзөөд, ниидэнэ ха юмши даа, — гэжэ Леонид Нургалович хөөрэнэ.

— Иимэ онсо ушаралнууд хэр болодог гээшэб?

— Элдэб юумэн болоол ааб даа, — гэжэ харюусаба.

Тэдэ хабсагайнуудай эгээл үндэр орьёлдонь Ахмедэй нэрэ геологууд үгөө һэн.

ҺҮНИШЬЕ, үдэршье, столдо эдеэлжэшье һуутаршни онсо яаралтай ажал шамайе бодхоохо. Нэгэ иимэ ушар тухайда Леонид Нургалович хөөрэбэ.

Орхон голдо шудхадаг Туулын горхон тиимэ ехэ уһатай гэхээр бэшэ. Тиигээшье һаа, нэгэтэ энэ горхон дошхон абари зангаа гаргаба гээшэ. Зунай эхин байба. Хада уулын саһан түргэнөөр хайлажа, харьялан урдажа, энэ горхондо шудхаба. Үшөө дээрэһээнь ехэ уһатай бороо орожо һалабагүй. Тиигэжэ Туулын горхон булангир уһаяа һабаһаа халяан хаяжа байгаад харьялба. Дүтэ шадар байһан айлнуудай гэр байра, малай бэлшээри уһанда абтаба, зарим газарта түмэр харгые дэлбэ сохиһон байгаа.

Л. Н. Ахметвалеев түрүүтэй МИ-4 вертолет аха дүү ороной ниислэл хото ниидэжэ ерэбэ. Дээрэһээ харахада, уһанай үерэй хохидол тодхор... Вертоледой командир, пилот, бортмеханик гурбан нюур нюураа харалсаад, абяагүй бэе бэеэ ойлголсобо.

— Һү, хүнүүд,—гээд, бортмеханик Борис Гаськов ооглобо. Харан гэхэдэнь, модон гэр урдаад, халта тогтоод байна, оройдонь эхэнэрнүүд, үбгэд, хүгшэд, үхибүүд аһалданхай. Дээрээ вертоледой бии болоходо, тэдэнэр баяртайгаар арбаганалдана. Гэрэй оройдо дүтэлөөд, машинаяа байлгаба. Бортмеханик үүдэеэ нээжэ гараад, хүнүүдые һуулгаба. Тэрэ үдэр мүргүй халуун байжа, машинаяа агаарта тогтоожо байлгаха гээшэ айхабтар хүндэ гэжэ тэдэ зон хаанаһаа ойлгохо бэлэй даа.

—Тэрэ үдэртөө боро хараан болотор ниидээ һэмди, — гэжэ Леонид Нургалович хөөрэбэ. Хори гаран хоногто иигэжэ ажал хэгдээ һэн. Түрүүн хүн зониие зөөжэ гаргагдаа, удаань зөөри зөөшыень, эдеэ хоолыень зөөгдөө һааб даа. Эбдэрһэн газартань телефоной холбоон һэргээгдээ.

...Ажалаа дүүргээд, нэгэтэ үйлсөөр ябажа байтерань, нэгэ гэрэй хажууда хүнүүдэй дуу дуугалдахые шагнаад, оршуулагшань иигэжэ хэлэбэ:

— Ахмет баатар тухай, таанад тухай эдэнэр дуу дуулажа байна. Удхань иимэ: аха дүү Совет оронһоо түмэр морёор ерэжэ, анда нүхэдөө аюулһаа аршалба...

—Ябаһан лэ газартатнай таниие магтадаг байна. Гушаад жэлдэ агаарай замда ажалланат. Бүхы харгытнай үүлэ утаагүй байгаагүй ёһотой, — гэжэ һонирхогдобо.

— Тиимэ юумэн гэжэ хаана байгша һэм даа. Тэрэл Монгол орондо геологуудтай хүдэлжэ ябахадаа, сүл губида вертолёдой мотоор хүдэлхэеэ болишоод, мэгдэн алдаа бэлэйлди. Машинадам олон хүнүүд һуулсажа ябаа. Ойлгомторгүй уһаяа адхажархиһан байгаабди. Самолёдой ерэтэр нилээд удаан саг соо хүлеэжэ байбабди. Бааза хүрэтэрнай үшөө 180-аад модо тухай болохо. Халуун гээшэнь аргагүй. Губида уһагүй һууха гээшэ гайтай даа, —гээд Леонид Нургалович тэрэ газараа мүн лэ карта дээрэ зааба.

ДҮРШЭЛ ЕХЭТЭЙ, бэрхэ пилот байһан дээрэһээнь Л. Н. Ахметвалеевые МИ-8 вертоледто һургажа, командир болгоһон байгаа. Нэгэдэхи классай пилот һүүлдэнь вертолетчигуудай звеногой командираар табигдаа.

— Бага зэргын ажалда иимэ ехэ нэрэ зэргэ олгодоггүй ха юм даа, гараа нилээдгүй холгооһон байха, — гэжэ вертолетчигуудай подразделениин партийна организациин секретарь В. М. Теньковский хэлэбэ. —Манай нүхэртэ гүрэнэй дээдэ нэрэ зэргэ — Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгоһон тухай мэдээсэлэй ерэмсээр амаршалхадамнай, доро зүрхэтэй Леонид Нургаловичай бэеэ бариха гэжэ оролдоошье һаа, нюдэнэйнь ошо нюухын аргагүй байгаа һэн,— гэжэ Валерий Макарович хөөрэнэ. Ажал тухайнь хэлэхэ зуураа, эгээл орёо бэрхэшээлтэйень Леонид Нургалович дүүргэдэг гэбэ. Мүн Байгал-Амарай түмэр харгы барилгын эхилһэнһээ хойшо шэнэ түхэлэй ажал хэгдэдэг болоо.

Байгал-Амарай түмэр замай барилгын һая эхилжэ байхада, Л. Н. Ахметвалеевэй хүдэлжэ захалһан тухай дээрэ халта дурдаа һэмди. Мүнөө эдэнэр ехэнхидээ БАМ-да ажаллана. Орёо шэнэ түхэлэй ажал гээшэнь юун бэ гэхэдэ, вертоледойнгоо газаа тээ хүндэ ашаа шагтагалаад шэрэдэг. Мүн электрын хүсэ дамжуулдаг лини татадаг, ашагта малтамал бэдэржэ, буулгабари хэрэг —иимэ байна.

Поезднуудай электрын хүсөөр ябуулагдаха байһан түлэ түмэр зам барихатаяа хамта хажуугаарнь электрын хүсэ дамжуулха лини татагдана, мүн автомашинын харгы барингдана бшуу. Тиимэһээ вертолетчигууд түмэр-бетон бүхэлэлгэ-бахананууды машиныгаа газаа тээ шагтагалаад зөөнэ, лиииень татана. Усть-Кут гэжэ станциһаа эхилээд, энэ ажал хэжэ байнабди, мүнөө Таксимо хүрөөд ябанабди, — гэжэ Леонид Нургалович хэлэнэ.

ЛЭП гэдэгэй хүсэтэ лини татаха гээшэнь нилээд нарин мэргэжэлтэй хүнэй хэхэ ажал гэжэ хөөрөөн дээрэһээнь ойлгоноб.

Иигэжэ Байгал-Амарай түмэр замай барилгада Улаан-Үдын авиапредприятиин вертолетчигууд эдэбхитэй һайнаар хүдэлөө, хүдэлжэшье байна. Жэшээнь, Л. Н. Ахметвалеевэй даадаг экипаж арбадахи табан жэлэй туршада БАМ-ай барилгашадые хангалгаар 1800 час соо ниидэһэн, 1950 тонно ашаа зөөһэн байна. Һайн ажалайнгаа түлөө «БАМ-ые хангалгаар эрхим экипаж» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ түрүүн 1976 ондо энэ экипажда олгогдоо һэн.

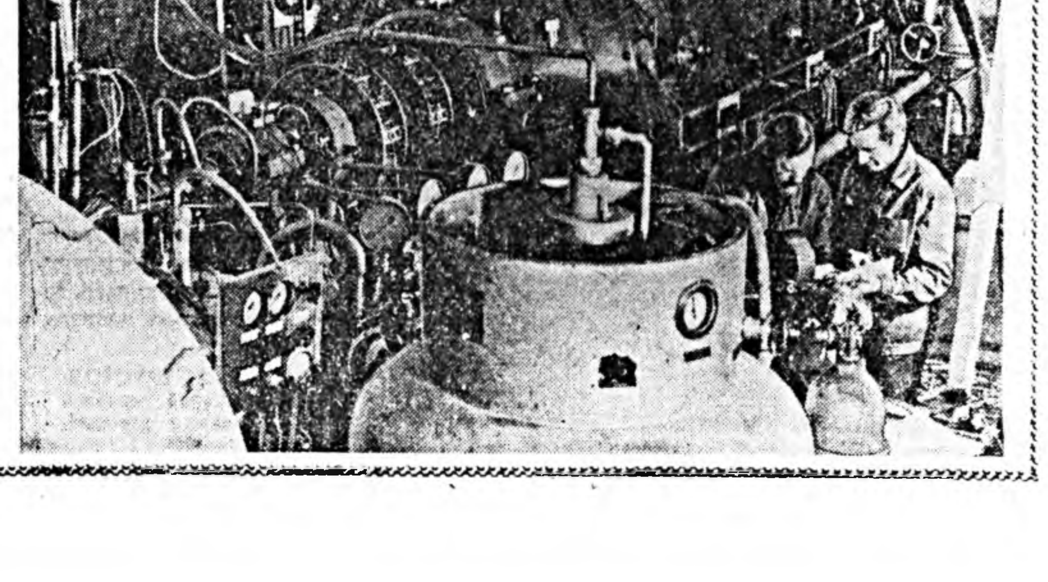
ЭНЭ хүн үшөө 1936 ондо гэр бүлөөрөө Татар оронһоо Нижне-Удинск нүүжэ ерэһэн байгаа. Нургали эсэгэнь түмэр замда наһаараа хүдэлһэн, хүбүүниинь мүн лэ эндэнь хүдэлхэ һанаатай ябаһан юм ха. Теэд 10 класс дүүргээд, Эрхүүгэй авиационно һургуулида ороһон байгаа. Жэл һураад дүүргэһэнэй удаа аэропортдо механигаар хүдэлбэ. —Эндэл летчигууд бидэниие самоледто һуулгажа, авиацида дурлуулаа юм, —гэжэ Леонид Нургалович ярина. Жэл тухай хүдэлөөд, Бугурусланай летно училищада орожо һурагдаа. 1954 ондо энэ һургуули дүүргэһэнһээ хойшо отол авиацида алба хэжэ ябана.

Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо Л. Н. Ахметвалеев дээдэ гарай мэргэжэлтэн болонхой, эхэ эсэгынгээшье, Эхэ оронойнгоошье нэрэ солые дээрэ үргэжэ ябаһаар. Үшөө 1963 ондо Л. Н. Ахметвалеевэй экипаж хилын саана хүдэлхэеэ эльгээгдээ һэн. Чехословакида, ГДР-тэ вертолёдуудые абаашадаг байба. Удаань 1964-1965 онуудта Монголой Арадай Республикада геологическа экспедицинүүдые хангаха хүдэлмэри хэбэ. Хоёр-гурбан вертолёт хүдэлһэн юм. Иигэжэ гүрэнэй онсо шухала даалгабарие эрхим һайнаар дүүргэжэ, нютагаа бусаа. Энээнэйнгээ түлөө «Аэрофлодой отличник» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаа һэн.

«Машина жолоодоходоо бэрхэ, ниидэжэ ябахадаа зүб шиидхэбэри абадаг, сугтаа хүдэлдэг хүнүүдтээ хүндэтэй. Һайн бэетэй, ниидэхэдээ шэрхи» гэхэ мэтээр энэ пилот тухай авиапредприятиин хүтэлбэрилэгшэд тодорхойлго соносо бэшэһэн байна. Иимэ бэшэлгэнүүд олон. Үнэхөөрөө һайн бэетэй хүн байна.

Ажаллажа эхилһэнһээ хойшо 14100 час ниидээ, тэрэнэй 2800 часынь арбадахи табан жэлэй туршада ниидэһэн байна. Тиигэхэ зуураа, ниидэлгэнүүдынь бүтээсэ ехэтэй, аюулгүй байгаа гэжэ тэмдэглэгдэнхэй. Арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбые 123 процент дүүргээ, авиациин 20 тонно түлишэ алмаа. Наймадахи табан жэлдэ үйлэдбэриин эрхим амжалта түйлаһанайнгаа түлөө 1971 ондо коммунист Л. Н. Ахметвалеев Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан байна. Коммунис ажалай ударник гээд лэ бүхы шан урмашуулгануудыень тоолохо болоо һаа, олон даа...

Д. ЖУГДУРОВА.

БОДОТО ЖЭШЭЭ

БАЙГША ОНОЙ үбэлжэлгэдэ «Эрдэм» совхозой малшад тэжээлээр дутамаг ороһон. Энэ ушарһаа һү үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ бэрхэшээл тохёолдохо гээд һанагдаа һэн. Теэд эндэхи һаалиин фермын коллектив тэжээлэй хоморые һайн ойлгожо, бүри эртээнһээ тэрэнээ наринаар хубаарилжа, шанаржуулжа үнеэдтээ эдюулһэнэй ашаар һү һаалгаяа нэгэ хэмжээндэ байлгахаһаа гадна, бүри дээшэлүүлһэн байха юм.

Энэ амжалта яажа түйлагдаа гээшэб? Энээн тухай хөөрэхыень Түгнын һү һаалиин фермые даагша Дондок Очировичта хандахадам, иигэжэ хэлээ бэлэй:

— Эндэ юуншье тиимэ нюуса байба гээшэб даа. Бүхы коллективэймнай гэшүүд тохёолдоһон байдал зүбөөр ойлгожо, шадал зэргээрээл оролдоо ха юм даа. Үнэхөөрөөшье, нюуса юумэн үгы ха юм даа. Тэжээлээр хоморшье жэлдэ ажалаа һайнаар эмхидхээд, тэжээлээ тааруугаар гаргашална.

Тус фермын коллектив һү һааха нэгэдэхи кварталай түсэб амжалтатай дүүргээ. Мүнөө хоёрдохи кварталай түрүүшын һара үнгэрбэ. Апрель һарынгаа түсэбшье энэ фермынхид баһал үлүүлээ. Тиихэдээ һү һаалинь үдэр бүри ургана. Жэшээнь, тус фермын һаалишад март һарада бүхыдөө 703 центнер һү һааһан байгаа һаа, апрель һарада 832 центнер һаагаа.

Эндэ шударгы һайнаар хүдэлжэ, иимэ бэрхэтэй далда үнеэдэйнгээ ашагымые дээшэлүүлжэ ... һаалишад олон. ... Григорьевна Иванова һэн һарада үнеэн ... 290 килограмм һү ... Энэнь март һарынхиһаа ... килограммаар үлүү ... Тиихэдэ Таисия Га...новна Парфёнова һү ... урда һарынхиһаа 80 ...грамаар нэмээгээ. Мүн ... Спиридонова, А. Я. Ком...тинова, В. И. Грязнова ... лон бусад баһал ам... ажаллажа байна.

Иигэжэл Түгнын һ...шад тэжээлээр хомор...да яажа һү һаали дээ...хэ бодото жэшээ ха...

В. ХУД...
Мухар-Шэбэрэй р...

Совет оронууд дотор

ЗАВОДОЙ ТҮҮХЭ БЭШЭГЫЕ БАЙГУУЛНА

ЧЕЛЯБИНСКА металлургическа заводто ерэһэн ... луу хүдэлмэришэн бүх... предприятиин түүхэ-бэшэ...тэй танилсуулдаг байна. ...водой Соёлой ордоной д... гэдэхи арадай студиин ... шууд тэрэниие байгуул... юм. 25 жэл соо тусхай ... гэжэлгүй операторнууд бол... режиссёрнууд заводто, т... нэй хүдэлмэришэдтэ зорю... һан 70 гаран бариматы... фильм буулгаа.

Челябинскынхидай бүт...гаһан фильмүүд бүхэсоюз... болон уласхоорондын ко...курснуудай 10 гаран шан... хүртэһэн байна. Харин ... талл алмаха дүй дүршэ... хай харуулһан «Челябинск... вариант» гэжэ филь... КПСС-эй ЦК-да һайшаа... һан. Чехословакида үнгэр... дэһэн фестивалиин гол ш... да хүртэһэн байна.

Кинодо дуратайшууд «Б... дэ хүдэлмэришэд болохомни... гэһэн фильм буулгана. ... мянга гаран металлург... заводто бэлдэһэн техни... кэ мэргэжэлэй 32-дохи у... лищи тухай тус фильм ... рэнэ. Тэрэниие дүүргэгшэ... дунда Социалис Ажалай ... бан Герой, ороной со... булад хайлуулагша, КПСС-... эй XXVI съездын делег... П. Сатанин оролсоно.

ОРАНЖЕРЕЙНҮҮДЫЕ БАЙГУУЛНА

УССР-эй Наукануудай ... демиин Донецкэ Ботани... ка саадай эрдэмтэдэй ... гуулһан оранжерейдэ 130 ... сортын хоморой ургам... нууд суглуулагданхай.

Эндэ пальма, банан, ... фиин модод ургуулаг... Үйлэдбэриин болон ... зургаанай газарнуудта ... лаан ороной ургамалнууд ... хайшан гэжэ ургуулха... руухалхаб гэжэ энэ... дэжэ абахада болоно.

Ботаническа саадай ... Донецкэ университедэй ... тэдэй туһаламжаар горо... хэдэн томо предприятину... та үбэлэй оранжерей... байгуулагдаа. Тэдэнэй т... 100 мянган дүрбэлжэн ... болоно.

ТАРИЛГА ДЭЭРЭХИ ШЭНЭ АЛБАН

Энэ хабартаа Латвии ... дөөгэй харгынуудаар ... сой шэнэ замууд бии бо... Тарилга дээрэ компле... отрядуудай хүдэлдэг ... тээшэ республикын ... совхозууд тиимэ харгы... дые гаргаа. Автобусу... столово түхеэрэгдэнхэй, ... механизаторнуудта ... эдеэ зөөгдэг юм.

Республикын олонхи ... хынуудта ажаһуудалай ... рэглэмжэ хангалгын ... нонууд эмхидхэгдэнхэй. ... дэнэй бүридэлдэ техно...ческа отрядууд ... Тэрээнһээ гадна, ажаһ... лай захилаар хэдэн ... магазин, ажаһуудалай ... лэмжэ хангалгын ... дүүдай тушаан абалгын ... дэл пунктнууд тосхонх... ранхай, хангалгын шэн... бан механизаторнуудай ... алман, үндэр бүтээсэт... урма зоригтойгоор ... дэнь туһална.

(ТАСС)

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДТЭ — ҺУЛАРШАГҮЙ АНХАРАЛ

Улаан-Үдэ хотын прокуратурын органуудта ерэдэг [illegible] үдэр бүри олохон ла бэшэ. Тэдэ бэшэгүүд олон янзын байдаг. [illegible]

[illegible]

Ажалшадай бэшэгүүд соо [illegible]

[illegible] шанартай. Ажалшадай [illegible]нуудта, гуйлта ба гом[illegible]нуудта анхаралтайгаар [illegible]ха ябадалые партийна [illegible]мэрилэгшэ бүхэн, хү[illegible]рилэгшэ бүхэн арад зо[illegible] партиин үмэнэ дүүргэхэ [illegible] ёнгин уялга мүн гэ[illegible]раха ёhотой».

[illegible]долнуудые хаража үзэ[illegible] СССР-эй Верховно Со[illegible]-Президиумэй 1980 [illegible] мартын 4-нэй «Эрхэтэ[illegible] дурадхал, мэдүүлгэ ба [illegible]лнуудые хараха ёho [illegible] тухай» Указ баримта[illegible] зэргэтэй.

[illegible]нэй ёhоор, мэдүүлгэ [illegible] гомдолнууд ороhон [illegible] хойшо нэгэ hарын ху[illegible] соо харагдажа үзэгдэ[illegible]отой. Хэрбээ тэдэнэй үн[illegible] нэмэлтэ шэнжэлгэ шал[illegible] гэхэ мэтын шухала [illegible] haaнь, тусхай эмхи [illegible]нанай хүтэлбэрилэгшэ [illegible] тэрэнэй орлогшо [illegible] нэгэ hapaap болзорыень [illegible]жа болохо юм. Тиихэ[illegible]нээн тухайдаа бэшэгэй [illegible] заабол дуулгаха [illegible].

[illegible] албатанай, тэрэ[illegible]эр бүлын мэдүүлгэ ба [illegible]лнууд хойшолуулаша[illegible], ороhон сагhaa хой[illegible]ноон хоногhoo үнгэрэн[illegible] шиидхэгдэхэ ёhотой. За[illegible] ушарнуудта болзо[illegible] баримталагдаагүй haa, [illegible]hөө огтолон үнгэржэ [illegible]гүй.

[illegible]аалта нюурай гү, али [illegible] ажал ябуулга тухай [illegible]

[illegible] СССР-эй Верховно Совеэдэй Президиумэй Указ СССР-эй Генеральна прокурорые, тэрэнэй мэдэлтэй бүхы прокурорнуудые [illegible] дурадхал, мэдүүлгэ, гомдолнуудаар [illegible] эмхинүүдэй, тушаалта нюурнуудай уялгануудые гүйсэдхэлтэнь наринаар хинаха гэжэ уялгаhан.

Манай городой прокуратурын органууд энэ талаар шалгалта ходол хэжэ байдаг.

[illegible]

Мэдээжэ ушарнуудые [illegible] нэгэдэлэй [illegible]

Жэшээлхэдэ, «Бурятбыттехника» нэгэдэлдэ 1980 ондо ороhон бэшэмэл гомдолнуудай тоо урда жэлэйхиhээ 40 процентээр дээшэлhэн, юрэ хэлэгдэhэн хандалгануудынь 2,7 дахин олошорhон байгаа. Заhабарида үгтэhэн холодильник, час болон хубсаhа угаадаг машинануудай муу шанартайгаар заhагдадаг тухай даншье олон гомдол ороо.

Нэгэдэлэй хүтэлбэри жэл соо ороhон 132 бэшэмэл гомдолой 123-ынь үндэhэ баримтатай дээрэ тоолоо. Эндэhээ тобшолол хэхэдэ, заhабарилгын шанар муу, захилай дүүргэгдэхэ болзорнууд үргэлжэ баримталагданагүй гэжэ элирнэ.

Нэгэдэлэй предприятинуудта ажалай журам муу, хүдэлмэриин сагай үедэ архи ууха ушар үзэгдэнэ. Тиигэбэшье «Бурятбыттехника» нэгэдэлэй хүтэлбэри эдэ баримтануудта ёhотой шанга сэгнэлтэ үгөөдүй байhaap.

Эдэ гомдолнуудые комплекснээр шэнжэлжэ, хүдэлмэриингөө шанар hайжаруулха, зүб тобшолол хэжэ, хэмжээ абтанагүй.

Ажалшадhaa ороhон мэдүүлгэ ба гомдолнуудые хаpалгаар эгээл иимэрхүү байдал «Буряттелерадиотехника» нэгэдэлдэ мүн лэ үзэгдэнэ.

Худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэ дээрэ гомдол ходо ородог. Зарим магазинуудые даагшад бүхы эд бараагаа худалдангүй, саанаа нюуна гэhэн гомдолнууд үндэhэтэй. Жэшээлхэдэ, горпищеторгын 48-дахи магазиниие даагша Перфильева наймаанда гаргангүй, 30 килограмм пельмень, 30 шэл зөөхэй дараад байгаа. Энэл торгын 39-дэхи магазинда ехэ тоhон олдоо.

Иимэ баримтанууд үсөөн бэшэ.

Горпищеторгын болон хлебторгын магазинуудта худалдан абагшадта бусаалтыень дутуу үгэхэ, дутуу шэгнэхэ ушарнууд үзэгдөө hэн. Хүдэлмэрилэгшэд Раднаева, Баженова, Федько гэгшэд зэмэдэ хүртэhэн байна.

Магазинуудта байдаг дурадхал, гомдолнуудай дэбтэрые хэрэглэhэн хүнүүдтэ түрүүшынь эрилтээр үгтэдэггүй ушаршье үзэгдэнэ. 39-дэхи магазинай кассир Приезжих, 11-дэхи магазинай наймаалагша Андриевская, 48-дахи магазинай — Старых, «Баргажан» ресторанай хүдэлмэрилэгшэд Максимова, Темникова гэгшэд тус дэбтэр үгэхэеэ арсаhан байна. Эдэнэр булта зэмэдэ хүртэбэ.

Эрхэтэдэй бэшэгүүдые хараха хүдэлмэридөө горитой дутагдалнуудтай байhан худалдаа наймаанай газарнуудай директорнууд В. П. Михайловский, А. Г. Елаев гэгшэдые прокуророй дурадхалаар городской Совеэдэй гүйсэдком эмхи гурим сахихыень зааhан байна.

Үнгэрhэн жэлэй нюниин 13-да республикымнай Верховно Совеэдэй Президиумдэ Улаан-Үдын шэлэй заводто ажалшадай мэдүүлгэ, гомдолоор ябуулагдадаг хүдэлмэри тухай тоосоон шагнагдажа, бии байhан дутуу дундануудыень усадхаха талаар тусхай тогтоол абтаа hэн. Тэрэнэй hүүлээр гурбан hарын үнгэрhэн хойно прокуратурын хэhэн шалгалтын ёhоор дурсагдаhан асуудалаар бодото хэмжээнүүд абтаагүй, шухала байдалынь хубилаагүй гэжэ элирээ hэн. Тэрэнэй үндэhөөр завод доторой захиралтаар ахалагша юрисконсульт Тараненко, ЖКО-гой начальник Антонов, юрэнхы таhагай начальник Поденкова гэгшэдтэ зэмэ тохоогдоо.

Гомдол түрүүлдэг шалтагаанууд олон янзын байдаг. Тэдэнэй гол эшэ үндэhэн гэхэдэ, албан хойрог, нобшо нозог ябадал, шүүмжэлэл хэрэгсээдэггүй тушаалта нюурнууд болоно. Иимэ байдалда ороhон эрхэтэд гүйлтаяа хүсэлдүүлхын тула дээдын зургаануудта хандаха баатай болоно.

Ажалшадай бэшэгүүдтэ, тэдэнэй дурадхал, hанамжануудта анхаралтайгаар хандалга тон ехэ удха шанартай. **«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр, ажалшадай бэшэгүүд болон дурадхалнуудай талаар ябуулагдадаг хүдэлмэриие саашадань улам hайжаруулха хэмжээнүүд тухай»** КПСС-эй Центральна Комитедэй hаяхан ебаhан тогтоол энээниие үшөө дахин гэршэлнэ.

В. САХАРОВСКИЙ,
Улаан-Үдэ хотын прокурор.

ӨӨРЫН БАЙШАНТАЙ БОЛОО ҺАА...

АРБААД жэлэй урдахана Гусиноозёрскдо хүгжэмэй hypгуулиин нээгдэхэдэ, оройдоол 30 хүбүүд, басагад hypaxa дуратай байhанаа мэдүүлээ hэн. Харин мүнөө hypгуулидамнай фортепьянын, баянай, аккордеоной, домрын болон арадай инструментнүүдэй, тэрэшэлэн хоорой отделенинүүдтэ 300 гаран эдиршүүл hypaнa. Жэл ерэхэ бүри имагтал хүгжэмөөр бэшэ, мүн уран зурагаар hонирходог хүбүүд, басагад олошорно. Ушар тиимэhээ гоё hайханда, уран бүтээлдэ дуратайгаар залуушуулые hypгaн хүмүүжүүлдэг тусхай hypгуули бии болгогдоо hэн. Тэрэмнай искусствын hypгуули гэжэ нэрлэгдээ.

Хүгжэмэй hypгуули, уран зурагай студи гээшэ искусство ойлгодог байхаар үхибүүдые хүмүүжүүлхэ зуураа, бэлигтэй эдиршүүлые элирүүлэн hypгaxa зорилготой юм. Мүнөө hypгуулидамнай мэргэжэлтэй, дүй дүршэлтэй олон багшанар хүдэлмэрилнэ. М. В. Сахаровская, И. С. Плоткина, П. Ц. Буянтуев, В. Л. Шанин, Н. А. Раев гэгшэдэй хэшээлнүүдтэ сольфеджио, гармони, хүгжэмэй литература угаа гүнзэгыгөөр заагдана. Хэнэйшье мэдэhээр, hаяхан лэ ното танижа эхилhэн хүбүүд, басагадые бодото хүгжэмшэн болгон хүмүүжүүлхэ, hypгaxa гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Гэбэшье багшанаршье, мүн hypaгшадшье оролдосын ашаар, уран hайханда эрмэлзэhэнэй ашаар хүгжэмэй гүнзэгы нюусые тайлбарилжа hypaнa. Эрхим hypaгшаднай эдир хүгжэмшэдэй республиканска фестивальда хабаададаг. Эгээл бэлигтэйшүүл яhала амжалта туйлаhан байха юм. Жэшээнь, Дарима Санжиева, Вера Варфоломеева, Женя Истомина гэгшэд фестивалиин лауреадууд болонхой. Бэлигтэй бэрхэ хүбүүд, басагад Сэлэнгын районой, мүн республикын олибаа конкурс, харалгануудта саг үргэлжэ хабаадажа байдаг.

Зүгөөр имагтал бэлигтэниие, ерээдүйн артистнарые хүмүүжүүлхэ гэhэн гансахан зорилго табингүй, харин уран hайханда олониие элсүүлхэ талаар дэлгэрэнгы хүдэлмэри ябуулха гэжэ оролдонобди. Тиимэhээ юрэнхы эрдэмэй hypгуулинуудта хүгжэмэй долоон хоног, городойнгоо эгээл эдир эрхэтэдэй—багашуулай саадуудай хүмүүжүүлэгшэдтэ хүгжэмтэ hайндэр бэлдэжэ, район дотороо уран hайханай фестиваль үнгэргэжэ, үргэн олониитэдэ искусствын эхин мэдэсые олгуулнабди. Иимэ хэмжээ ябуулгануудай хүмүүжүүлхы үүргын үрэ дүнгые бидэнэр өөhэдөө мэдэрнэбди. Уулзалгануудай hүүлээр искусствын hypгуулида hypaxa дуратайшуулай мэдүүлгэнүүд олошордог. Гадна уран hайханай хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэ туhаламжа эрижэ хандадаг коллективүүд мүн лэ олошорно. Тиимэhээ арга боломжоороо хүгжэмэй классуудые үргэдхэнэбди, уран hайханай коллективүүдтэ заатагүй туhалха гэжэ оролдонобди. Жэшээлхэдэ, манай hypгуулиин багша В. Л. Шанин Гусиноозёрско ГРЭС-эй инструментальна оркестрые хүтэлбэрилжэ, ГОЭЛРО-гой түсэбэй 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан зональна конкурсын дипломдо хүртэhэн байха юм.

Хүгжэмдэ аяар 300 гаран хүбүүд, басагадай hypажа байhан ушар хадаа манай бишыхан хотодо хүгжэмтэ сөөлой хүндэтэй байhые гэршэлнэ гэжэ hанагдана. Гадна хүдэлмэришэдэй бүлэнүүдэй баян дэлгэр байдалые, уран hайханаар hонирходогыень харуулна бшуу. Һурагшадай бүлэнүүдтэ пианино, аккордеон гэхэ мэтын инструментнүүд бии. Гэхэтэй хамта саг зуура хэрэглээд бусаахаар хүгжэмэй инструментнүүдые хүн зоной хэрэглэмжэ хангадаг комбинат олоор байлгахаяа яанаб гэhэн асуудал табихада болохо.

Уран зурагай студи мүн лэ олоной дурые татана. 60 гаран хүбүүд, басагад эндэ бэлиг шадабаряа туршадаг. Шэрэдэ, биирэдэ дурлаhан эдир хүбүүдэй мольбертээ үргэлөөд, ГРЭС-эй мантан барилга тээшэ ябажа ябахые яhала харахат. Гадна скульптурын, графикын классууд бии. В. В. Смоляк, Г. И. Камший, В. И. Камардина гэгшэдэй хүмүүжүүлдэг эдиршүүл гартаа дүйтэй боложо байнхай. Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ музейдэ үхибүүдэй уран зурагай выставкэдэ 23 бэлигтэнэй бүтээлнүүд шэлэгдэн абтаа юм. Дүрбэн зураг илангаяа hайшаагдажа, аяар Японой орондо үнгэргэгдэhэн выставкэдэ эльгээгдэнхэй. Наташа Снижевскаягай зурагууд уран hайхан, удха түгэлдэр байхаhаа гадна, уян нугалбаритай, шог ёгтотой. М. Авдюшева Л. Башкина хоёрой бүтээлнүүд республиканска конкурсын дипломдо хүртэhэн юм.

Эдир уран зураашадай, скульпторнуудай бүтээлнүүд районно выставкэнүүдэй шэмэглэл болодог. Шахтёрнуудай, энергетигүүдэй hайндэрнүүдтэ зорюулагдаhан зурагууд ажабайдалда дүтэ удхатай гэжэ тэмдэглэмээр. Гусиноозёрскын, Сэлэнгын районой ажалшадай үзэмжэдэ табигдадаг нүүдэл выставкэнүүд улад зондо hайшаагдадаг. Тиимэ выставкэнүүд угаа ехэ удха шанартай юм. Манай hypaгшадай зураг, бүтээлнүүдтэй танилсаhан бусад хүбүүд, басагад өөрынгөө бэлиг, шадабариие туршаха эрмэлзэлтэй болоно. Уран зурагай студиин hypaгшадай тоо жэл бүри олошорно.

Уран зурагта дурлуулха, бэлигтэй эдиршүүлые элирүүлжэ, хараадаа абахын тула жэл бүри «асфальт дээрэхи уран зурагай конкурс» соносхонобди. Городой зуугаад хүбүүд, басагад тэрээндэ хабаадажа, бэлигээ туршадаг. Гадна «хүүгэдэй номуудые шэмэглэхэ» гэhэн конкурсдо манай студиин hypaгшадтай хамта юрэнхы эрдэмэй hypгуулинуудай үхибүүд хабаададаг юм. «Манай студиин эрхим бүтээлнүүд» гэhэн выставкэ эдир бэлигтэнэй оролдолгые урмашуулхын ехээр урмашуулна.

Уран зурагые ойлгуулха лекци, элитэ зураашадай онол арга, илгаа шэнжэ тухай хөөрэлдөөнүүд городой ажалша коллективүүдтэ, hypгуулинуудта үнгэргэгдэдэг. Һаяар Закаменск хотодо үнгэргэгдэхэ районууд хоорондын выставкэдэ эльгээгдэхэ бүтээлнүүд дээрэ hypaгшаднай хүдэлмэрилжэ байнхай.

Бэлиггүй хүн байдаггүй юм. Үхибүүдэй бэлигые элирүүлхэ, хүгжөөхэ гээшэ тон шухала, обществодо ехэ хэрэгтэй ябадал болоно. Искусствын hypгуулиин коллектив энэ hайн hайхан хэрэгтэ бүхы шадабаряа зорюулна. Хүмүүжүүлгын комплексно хүдэлмэридэ искусствын нүлөө арсашагүй: «Хүгжэм гэхэдэ — дүлии, уран зураг гэхэдэ — hохор» гэhэн гуримаар ажаhуудаг хүнэй сэдьхэл ямар үгытэйб! Журамгүй үхибүүдые милициин таhагта тэмдэглэлдэ абадаг гээшэ. Би зорюута hонирхоо hэнби. Манай hypгуулиин нэгэшье hypaгшын муу ябадал гаргаhан тухай жэшээ олдоогүй. Уран hайханда дуратайгаар, уран hайханиие өөhэдөө байгуулха гэжэ оролдоhон үхибүүд бага балшар наhанhaa зүрхэ сэдьхэлээрээ hайханиие хүсэдэг, hайханда эрмэлзэдэг болоно ха юм.

Искусствын hypгуулиие дүүргэгшэдэй олониинь Улаан-Үдын хүгжэмэй училищада, оронойнгоо дээдэ hypгуулинуудта hypалсалаа үргэлжэлүүлдэг. Зариманиинь тусгаар мэргэжэлтэй болоhонойнгоо удаа түрэл hypгуулидаа багшалхаяа ерэнэ. Соёлой искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй замые шэлээгүйшье haa, олонхи hypaгшаднай баян уран сэдьхэлтэй, мүнөө үеын шэнэ ёhоной ухаан мэдэрэлтэй эрхэтэд болохо гэжэ найданабди.

Ажалнай хэды амжалтатай байбашье, зарим тэды бэрхэшээлнүүдтэй ушарнабди. Искусствын hypгуули тусхай өөрын байшангүй юм. Тусхайлбал, уран зурагай студи уйтан класстаа багтажа ядадаг, тиихэдэ хүгжэмэй отделени ондоо эмхи зургаанай байшангай үсөөн таhалгануудай соо байрланхай. Хэшээлнүүдээ хэдэн ээлжээндэ үнгэргэхэ баатай болоно ха юмбибди. Ургаан хүгжэжэ байhан Гусиноозёрск хотодо искусствын hypгуулиин байшангые барихаар болоо бэшэ гү?

Н. КАВЕР,
Гусиноозёрскын искусствын hypгуулиин директор.

ҺЭРГЫЛЭМЖЫН ХҮДЭЛМЭРИ ЯБУУЛНА

ДРУЖКОВСКО (Донецкэ область). Үбшэн hэргылхэ талаар эндэ нээгдэhэн түбэй мэргэжэлтэд индустриальна хотын хүн зоной элүүр энхэ тухай үдэр бүриин анхарал оролдолго гаргана. Дружковско рудоуправлениин хүдэлмэришэд эндэ бэеэ шалгуулжа, медицинскэ паспортнуудые абаа.

Бүхы хүдэлмэришэд болон алба хаагшад, техническэ мэргэжэлэй hypгуулинуудай hypaгшад, hypгуулиин hypaгшад иимэ паспортнуудые абаха юм. Элдэб мэргэжэлтэй, дүй дүршэлтэй врачнарай бүхы талаhаань шалгажа шэнжэлhэнэй үндэhөөр иимэ паспортнууд табигдадаг. Хүнэй элүүр энхэ тухай мэдээнүүд болон хүнэй энэ тэрэ үбшэндэ бэлээр нэрбэгдэдэг байhан тухай мэдээнүүдэй хажуугаар үбшэнhөө hэргылхэ, ажалай болон амаралтын гурим сахиха, диетын ёhоор хоолложо заабаринууд паспорт дотор бэшэгдэдэг юм.

Хотын 60 мянган зоной хүн бүхэниинь жэлдээ нэгэ дахин тус түбтэ орожо, бэеэ шалгуулха байна. Тиигэжэ медигүүд ЭВМ-эй туhаламжаар хэрэгтэй мэдээсэлнүүдые суглуулха, диспансернэ тоо, бүридхэлые бүри hайнаар эрхилхэ аргатай болоно. Гансал врачнар бэшэ, мүн предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, профсоюзуудай комитедүүд шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүдые хэрэглэжэ, заводой профилакторинуудай хүдэлмэриие бүри hайнаар эмхидхэхэ байна.

Донецкдэ, Горловкодо, Ждановта, Краматорскдо, Енакиевада болон Донбассай бусад промышленна городуудта иимэрхүү түбүүдые нээхээр түсэблэнэ. Үбшэнhөө hэргылхэ талаар ябуулагдадаг хүдэлмэриие шангадхаха, диспансернэ хангалгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ шухала зорилгые шиидхэлгэдэ тэдэнэй туhалха байhаниинь лабтай.

• ТАСС • АПН
ХИЛЫН СААНАҺАА

Ф. МИТТЕРАН — ФРАНЦИИН ПРЕЗИДЕНТ

ПАРИЖ. Франциин президентые hунгаха хоёрдохи шатын hунгалта боложо дүүрэЭ. Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын эсэсэй мэдээнүүдэй ёhоор, социалис партиин кандидат Ф. Миттеран hунгагшадай 51,76 процентын дуунуудые абажа, Франциин Республикын президент болобо. В. Жискар д'Эстэн 48,24 hунгагшадай процентын дуунуудые абаа. Һунгагшадай списогуудтэ оруулагдаhан Франциин эрхэтэдэй 85,87 процентнь дуугаа үгэлгэдэ хабаадаба.

Хоёрдохи, шиидхэхы шатада Ф. Миттеранай кандидатурые соцпартиhаа гадна, Франциин Коммунис парти, ороной эгээн томо профсоюзна нэгэдэлнүүд, тэрэ тоодо Ажалай бүгэдэ нийтын конфедераци дэмжэбэ.

Адаглагшадай бүгэдэнэй hанамжын ёhоор, орон доторхи социально-экономическа байдал дуугаа үгэлгын үрэ дүнгүүдтэ ехээр нүлөөлөө. Юундэб гэхэдэ, ажалгүйшүүлэй тоо хэмжээн хэзээшье үзэгдөөгүй ехээр олошоржо, 1.700 мянган хүн болоhон, саарhа мүнгэнэй үнэ ехээр унажа, жэлэй 15 тухай процентын хэмжээндэ хүрэhэн, тиигээд ажалшадай байдал улам муудажа үргэлжэлhэн байна. Тиин Франциин hунгагшад правительствын экономическа политикаар дураа гутанхай байhанаа элирхэйлбэ.

Дуугаа үгэлгын үрэ дүнгүүдэй соносхогдомсоор үгэ хэлэхэдээ, Ф. Миттеран ингэжэ мэдүүлээ: Франциин hунгагшад хубилалта хэхые хүсэжэ байhанаа элирхэйлбэ. «Энэ илалта — залуушуулай хүсэлнүүдэй, ажалай хүсэнүүдэй, зохёон байгуулхы ба шэнэдхэлгын хүсэнүүдэй илалта болоно» гэжэ тэрэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

Франциин Коммунис партиин Генеральна секретарь Ж. Марше үгэ хэлэбэ. Социалистнуудай кандидадай илалта туйлаха ябадалда ФКП хубитаяа оруулаад, ороной хүлеэдэг хубилалтануудые бэелүүлгэдэ үүргэеэ дүүргэхээр бэлэн байна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Хүнүүдэй бултадаа ажалтай байха ябадал туйлаха, үнэн зүб байдал, социальна дэбжэлтэ, национальна хүгжэлтэ, эрхэ сүлөө хангаха шэнэ политикын, амгалан байдалай, буу зэбсэгүүдые хурялгын, бэеэ дааhан байдалай, дэлхэйн ехэ ехэ асуудалнуудые шиидхэлгын аша туhада үүсхэлнүүдые гаргаха политикын, ороной шухалада тоолодог политикын бэелүүлэгдэхын тула правительствын талаар, мүн национальна ажабайдалай бусад бүхы hалбаринуудай талаар харюусалга даажа абахаар бэлэн байнабди.

Хубилалтануудые хэхын тула Компартиин хабаадалга, тэрэнэй зохёон байгуулхы хубита тон шухала байна гэжэ Ж. Марше тусхайлан тэмдэглэбэ. Һунгалтын түрүүшын шатада ФКП-дэ дуунуудаа үгэhэн 4,5 миллион эрэгтэй, эмэгтэй францзуууд эндэ хэлэгдэhэнэй шухала байhанда этигэнхэй.

Ф. Миттеранда дуунуудаа үгэхыень манай hунгагшадые уряалhан байнабди. Бидэнэр илалта туйлаабди гээд тоолоноб. Мүнөө шэнэ политика баримталан бэелүүлхын тула хүдэлмэрилхэ хэрэгтэй болоод байна. Компартиин тала баридаг hунгагшадай дуунуудгүйгөөр Ф. Миттеран илалта туйлажа шадахагүй байгаа. Тиимэhээ Коммунис партиин хабаадалгагүйгөөр түрүү хараа бодолтой политика бэелүүлжэ шадахагүй байhанаа ойлгон мэдэрхэ ёhотой. Францзуудай хүсэл эрмэлзэлнүүдтэнь харюусахын тула тон ойрын болзорнуудта шиидхэгдэхэ зэргэтэй уг зорилгонуудые дары зүбшэн хэлсэхээр бэлэн байнабди гэжэ Ж. Марше мэдүүлнэ.

Баримталан бэелүүлэгдэжэ байгаа хуулиин ёhоор, hунгалтын үрэ дүнгүүд майн 20-hoo хожом болгонгүй, конституционно совеэдээр баталагдаха ёhотой.

Шэнэ президентын тушаалдаа хуулита ёhоор ороhоной hүүлээр премьер-министрые томилхо, тэрэшэлэн hунгалтын урда тээхи кампаниин үедэ хэhэн мэдүүлгэнүүдтээ зохилдуулан, парламентые тарааха ба тэрэнэй политическэ хараа бодолые депутадуудай дэмжэлгэ хангахын тула парламентын шэнэ hунгалта үнгэргэхэ гээшэ тэрэнэй түрүүшын политическэ ябуулганууд болохо байха.

«Джордж Вашингтон» гэжэ уhан доогуур ябадаг американ атомна онгосын экипажай шамгааhэй япон суднада туhа хүргэнгүй хаяжа ошоhониинь Японой хүн зон дураа гутана. Орон дотор демонстрацинууд, митингүүд (зураг дээрэ) болоно, американецуудтай сэрэгэй холбоо үгы болгохо гэhэн эрилтэ табина.

Джапан Пресс-ТАСС-ай фото.

АЛЖИР: ГҮН ЕХЭ АГРАРНА ХУБИЛАЛТАНУУД ҮРГЭЛЖЭЛhӨӨР

[illegible] газарайнгаа та[illegible] Алжир — ехэ орон [illegible]00 гаран километрынь [illegible] зубшаhан газар, хаойто зүгhөө урда зүг[illegible]нь гурба мянга шакилометр болодог. Тии[illegible]гаашье haaнь, Алжи[illegible]радай Демократическа [illegible]ликын хүн зониинь [illegible] олон бэшэ — 18 [illegible]hoo бишыха үлүү [illegible]зарай талмайн болон [illegible]зоной тоогой тэнсүү[illegible] байхаданьшье Ал[illegible]н бүхэндэ элдүүри[illegible] 0,4 гектар газар [illegible] байна. Оронойнь [illegible]кэ карта харабалнай, [illegible] яhалашье ойлгосотой [illegible]хо: шара үнгөөр бу[illegible] Сахарын элhэн гa[illegible]юу ехэ байха.

[illegible]ниин колони эзэмдэ[illegible]hан жэлнүүдтэ Алжи[illegible] таряашан-феллах хэр[illegible]эрүүнээр дарлагдадаг [illegible]рэнэй эдлэжэ байhан [illegible] эгээл hайн үрэжэл[illegible]стогуудые колониза[illegible] хүсөөр буляажа [illegible] өөрыень ган гасуур[illegible] губи руу намнадаг [illegible].

[illegible] ондо Алжирай бэеэ [illegible] байдалаа имагтал [illegible] абаhанай hүүлээр [illegible] ажабайдал hайн [illegible]даа дараалан хуби[illegible]э бэлэй. Харин 1971 он эрид эрьелтын үе болоо hэн. Тиихэдэ оронойнь аграрна политикын гол үндэhэн документ — гүн ехэ аграрна хубилалтын харти баталагдан абтаhан юм. Энэ документын үндэhэ hуурин «Газар хадаа тэрэниие элдүүрилдэг хүнүүдэй мэдэлдэ байдаг» гэhэн үгэнүүд болоhон байгаа. Эдэ үгэнүүдэй түлөө Алжирай феллах гартаа буу барижа, колонизаторнуудта эсэргүүсэн тэмсээ бшуу.

Газар эдлэдэг томо баяшуулые усадхаха, газаргүй ба бага газартай таряашадта үрэжэлтэй hайн газар таhалжа үгэхэ, хүдөөдэхи социальна харилсаануудые хубилгаха, хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадал үндэhөөрнь үгы хэхэ — иимэ ехэ зорилгонууд аграрна революциин урда табигдаhан байгаа. Аграрна реформо хадаа Алжирай хүн зоной гурбанайнь хоёр хубиин хүдэлдэг хүдөө ажахые дэбжээхын, улам саашадань хүгжөөхын тулада шэнэ хараа зам нээжэ үгөө. Энэ реформо томо помещигүүдэй политическэ ба экономическа байдалыень нилээд hуладхаа, Алжирай хүдөө нютагуудтахи социальна хүсэнүүдэй хубааралгые hайн тээшэнь хубилгаа.

Мүнөө үедэ Алжирай 1,2 миллион шахуу гектар газар урдань газаргүй ба бага газартай байhан таряашадай мэдэлдэ үгтэнхэй. Тэдэнэр аграрна революциин найдамтай тушэг тулгууринь болонхой. Таряашад мүнөө 7 мянга шахуу кооперативуудые байгуулаа. Гүрэн тэдэниие али болохоор дэмжэдэг, тэдээндэ хүнгэлэлтэтэй гуримаар финансын ба материальна туhа хүргэдэг.

Хүдөө ажахын кооперативуудай гэшүүдтэ зорюулжа, тосхонуудые барилгада горитой анхарал хандуулагдана. «Социалис ёhоной жэшээтэ хүдөө нютагууд» — гэжэ алжирайхид болбосон түхэлтэй эдэ шэнэ тосхонуудые нэрлэдэг юм. Тэндэ мүнөө олон тоото феллахууд ба тэдэнэй гэр бүлэнэр ажаhуудаг. Орон доторнь тиимэ 300 гаран тосхон баригданхай гү, али баригдажа байнхай. Тосхон бүхэндэ медпункт ба hypгуули бии, гэрнүүдтэнь зайн гал, газ, уhан оруулагданхай. Правительственна программын ёhоор, дүн хамта мянган «социалис ёhоной жэшээтэ хүдөө нютагууд» баригдахаар хараалагданхай.

Хамтын ажалые али болохоор урмашуулха зуураа, гүрэн ба хүтэлбэрилхы парти — Национально-сүлөөрэлгын фронт (ФНО) үмсэ таряашадай ажахын дэдташье туha хүргэнэ. Элдүүрилэгдэдэг бүхы газарай 60 процентнь тэдэнэй мэдэлдэ байдаг. Тэдээндэ хүнгэдхэhэн сэнгээр тракторнууд ба үтэгжүүлгэ худалдагдадаг, мэргэжэлтэд-агрономууд зүбшэл үгэдэг байна.

Аграрна реформо гол түлэб хойто районуудта бэелүүлэгдэнхэй. Урда зүгтэ тэрэниие бэелүүлхэ хүдэлмэридэ бэлэдхэл хэгдэжэ байнхай. Эндэхи үргэн уужам тала дайда дээгүүр (20 миллион шахуу гектар) мяха ба нооhо тушаадаг малшадай 180 мянга шахуу гэр бүлэнэр ажаhуудаг юм. Энэ газар дээрэ мал үсхэбэрилэгшэдэй кооперативуудые байгуулха хэрэгтэ гол хүсэлэл оролдолго зорюулагдана, хамтааран хэрэглэхэ худагууд малтагдана, сөөрэмүүд баригдана. Гэбэшье кооперативна хүдэлөөн томо, эзэн баяшуулай зүгhөө хэгдэдэг шанга эсэргүүсэлтэтэй тэмсэнэ. Эдэ баяшуул хэды мал hүрэгтэй байhанаа гүрэнhөө нюухын тулада али болохо арга хургаа хэрэглэнэ.

Алжирай хүдөө нютагуудта түрүү шэнжэтэй хубилалтануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ Алжирай таряашадай национальна холбоон шухала үүргэ дүүргэдэг юм. Тэрэ хадаа хүдөөгэй ажалшадай аша туha аршалан хамгаалдаг, тэдэнэй политическэ ушар ёho мэдэсые дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ябуулдаг, шэнэ общество байгуулгада олоороо хабаадалсахыень таряашадые элсүүлдэг байна.

Аграрна революциин зам дээрэ үсөөн бэшэ бэрхэшээлнүүд, haaд түбэгүүд дайралдана. Энэ революци хэсүү шанга, хэрзэгы шэрүүн тэмсэлэй үедэ хүгжэнэ, энэ баримтые хэрэгсээнгүй байхын аргагүй гэжэ «Эль-муджахид» газетэ бэшээ hэн. Энэ тэмсэлдэ, нэгэ талаhaa, газар эдлэдэг томо баяшуулай хархис этэгээдүүд, нүгөө талаhaa—хүдэлмэришэдтэй, залуушуултай, национальна арадай армиин сэрэгшэдтэй холбоотой ажалша таряашад хабаадалсана. Гүрэн ба ФНО парти энэ холбооё бэхижүүлжэ байдаг. Тиигэжэ АНДР-эй хүдөө ажахыда боложо байгаа түрүү шэнжэтэй хубилалтанүүдай тэхэришэгүй байхын тулада шухала байдал байгуулна гээшэ.

Хүдөө ажахын продукци ехээр абадаг болохо тухай асуудалшье тон шангаар табигдана. Мүнөө Алжир эдеэ хоолой зүйлнүүдые нилээд ехээр ондоо тээhээ даб дээрэ үшөө асарнагүй. Эдэ зүйлнүүдые эндээ, байра дээрээ, абажа боломоор шуу. Энээнтэй дашарамдуулан, 1980—1984 онуудта бэелүүлэгдэхэ социально-экономическа хүгжэлтые табан жэлэй түсэб дотор гадаадын хүдөө ажахын дэлгүүрhээ республикын дулдыданги байлгые нилээд бага болгохо ябадал хараалагдана. Энэ хадаа шухала политическэ удха шанартай байха. Һүүлэй үедэ империализм болоол зарим оронуудта хашалта хэхэ онол арга болгон, эдеэ хоолой зүйл үгэхэ ябадалые бүри ехээр хэрэглэдэг болоо ха юм. Ороohото болон бусад ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлhэнэй ашаар, хуурай ганданги газар удаа дараалан ашаглаhанай ашаар хүдөө ажахын продукци ехээр абадаг болохо гэжэ түсэблэгдэнэ. Эдеэ хоол худалдадаг хонжоо наймаашадай ажал ябуулгые зогсоохо талаар хэмжээнүүд абтана, хүдөө ажахын эдеэ хоол наймаалха гүрэнэй гурим тогтоогдоно.

Алжирта хэгдэжэ байгаа гүн ехэ аграрна хубилалтанууд үргэлжэлhөөр.

А. БОЛМАТОВ,
ТАСС-ай корр

Алжир.

ВЬЕТНАМАЙ МИД-эй НОТО

ХАНОЙ. Хоёр ороной хоорондохи хилэ дээрэхи байдалые зорюута түгшүүрилтэй болгон, Хитадай засагаархид Вьетнамай Социалис Республикада эсэргүү зэбсэгтэ ябуулгануудаа үргэдхэнэ гэжэ СРВ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын Хитадай МИД-тэ эльгээhэн ното соо хэлэгдэнэ.

Һүүлэй дүрбэ hарын турша соо Хитадай сэрэгшэд Вьетнамай хилэ шадарай постнуудта, hуурин тосхонуудта 700 гара дахин добтолhон, СРВ-гэй агаарай дайда болон республикын мэдэлэй уhа руу нэбтэрэн ороhон байна. Һүүлэй үдэрнүүдтэ эдэ hүйдхэлтэ ябуулганууд улам аюултай болоно. Майн 5—6-да Лангшон провинциин Каолонг, Ванланг районуудые ехэ буугаар буудаба. Буудаhанайнгаа hүүлээр Хитадай солдадуудай оатальон дүтэ шадархи гүбээнүүдэй нэгые эзэмдэжэ; тэрээн дээрэ бэхилэлгэнүүдые хэхэ hэдэлгэ гаргаhан байгаа. Хилэ шадарай зарим районуудта Хитадай сэрэгүүд татагдажа, сэрэгэй техникэ, хүндэ артиллери асарагдажа байна гээд тэмдэглэгдэнэ.

Харата муухай добтолгонуудаа уламжалан, нютагай зоной дунда алуулhан, шархатуулагдаhан хүнүүд бии, таряашадта ехэ гарза хохидол ушаруулагдаа гэжэ документ соо хэлэгдэнэ.

Хилэ дээрэхи hүйдхэлтэ ябуулгануудаа эдэбхижүүлхэдээ, Пекин Вьетнамда эсэргүү номнолоо улам үргэдхэнэ, СРВ-е занана гээд СРВ-гэй МИД тэмдэглэнэ. Вьетнамай хилэ шадарай провинцинуудай амгалан тайбан хүн зондо зүрюу харша ябуулгануудые үүдхэхэдээ, Хитадай засагаархид дэлхэйн олониитые мэхэлжэ, хоёр ороной хоорондын хилэ дээрэхи байдалай түгшүүрилтэн болоhоной түлөө Вьетнам харюусалгатай гэжэ харуулхые оролдоно. Водото дээрээ хилэ дээрэхи байдалые гуримшуулгада Пекин haaд тойбо татана гэжэ ушар баримтанууд элирхэйлэн гэршэлнэ.

СРВ-дэ эсэргүү Хитадай дайсан харша ябуулгануудые шэнжэлэн тайлбарилхадаа, энэнь Индохитадтахи, Зүүн-Урда Азидахи үйлэ хэрэгүүдтэй нягта холбоотой юм гэжэ КПВ-гэй ЦК-гай орган—«Нян зан» газетэ бэшэнэ. Эндэхи байдал ээрхэн зонхилогшодой hанаашалгануудые буруу hүргэнэ. Кампучида арадай засаган бэхижэлгэ, социализм байгуулгада Вьетнамай, Лаосой арадуудай туйлаhан амжалтанууд Пекинэй удамаршадай хорыень бусалгана, тиин энэ районой байдалые түни түбшэн бэшэ болгохо hэдэлгэ гаргахыень элэниие баадхана.

МАЯКОВСКИИН МЭДЭГДЭЭГҮЙ ФОТО-ЗУРАГ

Тбилисидэ ажаhуудаг инженер В. Г. Сараджишвилиин бүлын архивта байдаг Владимир Маяковскиин фото-зурагые эрдэмтэд эгээл хоморой зүйлнүүдэй тоодо оруулна. Ш. Руставелиин нэрэмжэтэ грузин литературын түүхын институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Б. Пирадов фото-зурагые шэнжэлжэ үзөөд байхадаа, агуусхэ пролетарска поэдэй намтарай мэдэгдээгүй үшөө нэгэ хуудаhые нээhэн байна.

Владимир Георгиевич Сараджишвилиин дүтын түрэл болохо Мария Григорьевна Габашвили тус фото-зурагые бэлэглэhэн байгаа. Харин тэрээндэ энэ зураг иигэжэ opohон намтартай.

1913 оной декабрьда поэдүүд-футуристнууд Владимир Маяковский, Давид Бурлюк ба Василий Каменский гэгшэд орон соогуураа «ехэ аяншалга» хэhэн байгаа. Жэшээнь, тэдэнэр Казаняар ябаа hэн. Тэндэл байхадаа Владимир Владимирович дүрэ зурагаа буулгуулаа hэн ха. Харин 1914 оной мартда Тифлис ерэхэдээ, уран зохёолой үдэшэлэ тэрэ шүлэгүүдээ уншаhан байгаа.

Петербургын «Театр ба искусство» гэhэн газетэ энээн тухай иигэжэ бэшээ hэн: «Футуристнуудай үдэшэдэ сугларhан хүн зон сагаа яhала hонирхолтойгоор, хүхюунээр үнгэргэбэ. Господин Маяковский шаб шарахан кофто үмдэнхэйшье hаа, үгэ хэлэхэдээ ехэ бэрхэ байшоо». Энэ уулзалгада хабаадалсаhан Д. Бурлюк hүүлдэ иигэжэ дурсан хэлээ hэн ха: «Нютагай хүн зоной урда лекци уншахадаа, Маяковский амаршалгын үгые грузин хэлэн дээрэ хэлэжэ, грузин зониие ехэтэ гайхуулhан юм. Би энээниие мартадаггүйб».

Үдэшын hүүлдэ поэдүүдые Гиго Габашвилиин гэртэ айлшан болохые уряа hэн ха. Тэрэнэй ехэ бүлэ Тифлистэ hайн мэдээжэ байhан юм. Мтацминда гэжэ хадын хормойдохи хоёр дабхар гэртэ литературада, хүгжэмдэ, уран зурагта дуратайшуул ходо сугларлдаг байhан. Шэнэ, классическа искусство тухай шанга арсалдаанууд эндэ болодог, тэрэ үеын эгээл шухала асуудалнуудаар үгэ булялдадаг байгаа бшуу.

Владимир Владимирович энэ гэртэ орожо гарахадаа, гэрэй эзэнэй эдир басаганда өөрынгөө дүрэ зурагые бэлэглэhэн байгаа. «Маяковский. Тифлис. 28. 1914 он» гээд тэрээн дээрэнь бэшээтэй. Поэт hарыень бэшэхээ мартаhан байгаа. Март hарада болоhон ушар гэжэ мүнөөл зүбөөр тодорхойлогдоо. Харин үглөөдэрынь футуристнууд Баку ошохоёо мордоо hэн ха.

Владимир Владимирович дүрэ зурагаа тон дуратайгаар буулгуулдаг, хани нүхэдтөө дурасхаал болгон бэлэглэхэ дуратай байhан юм гэжэ Москвагай В. В. Маяковскиин нэрэмжэтэ музейн мэргэжэлтэд ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. Олон дүрэ зурагууд музейдэ табигданхай, зохёолнуудайнь номуудта оруулагданхай, олон гэр бүлэ мүнөө болотор тэдэниие гамтайгаар хадагалжа ябадаг. Шэнээр олдоhон фото-зураг бүхэниинь поэдэй ажабайдалай ба зохёохы ажалай шэнэ хуудаhа нээлэг байха юм.

Е. ВОРОБЕЙНИК,
ТАСС-ай корр.
Тбилиси-Москва.

Байгша оной апрель hарын эхеэр манай республикын ниислэл — Улаан-Үдэ хотодо дүрэ буляалдалгын барилдаагаар «Сельская жизнь» газетын шангуудта хүртэхын түлөө уласхоорондын заншалта мүрысөөн болоо hэн. Байгша онhоо ФИЛА-гэй тусхай календарьта оруулагдаhан энэ мүрысөөнэй эхи табигшадай нэгэн Василий Гармаев тухай зураглал уншагшадайнгаа hонорто дурадханабди.

ЭСЭШЭГҮЙ ЭРМЭЛЗЭЛ

Түрэл республика доторнай али бүхы барилдаа амжалтатайгаар хүгжөөлгэ Василий Енхоевич Гармаевай габьяа гээ hаа, ехэ алдуу болохогүй. Сэхыень хэлэхэдэ, зоригhон хэрэгтээ иимэ үүсхэл, эдэбхитэй хүниие олохо гээшэ хомор лэ ха. Бидэ адаг хорёод жэлэй туршада бэе бэеэ hайн мэдэлсэхэ, танил нүхэд бэлонхойбди. Энэл хугасаа соо тэрэниие адаглажа, хаража ябахадаа, олол дахин гайхалдаа hэмди. Эсэхэ сусахые мэдэхэгүй энэ хүмнай элдэб олон hонин hанамжа, дурадхалнуудые ябууд оруулжархидаг, тиигээд зүб, бурууень шиидхэжэрхидэгынь онсо шэнжэтэй хүн шуу. Иимэл хадаа үетэн нүхэдэйнгөө, hурган хүмүүжүүлдэг дүүтэнэйнгээ дунда хүндэтэй болонхой бэшэ гү гээд hанагшабди.

...Василий Енхоевич дүрэ буляалдалгын барилдаа хэнhээшье урид республика доторoo дэлгэрүүлhэн габьяатай хүн. 1962 оной зун тэрэ хүдөө ажахын институт зоотехнигэй дипломтой дүүргэжэ гараhан юм. Тэрэл жэл дүрэ буляалдалгын барилдаагаар республикын түрүүшын чемпион болоhон байна. Удаадахи — 1963 ондо РСФСР-эй «Урожай» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, СССР-эй спортын мастерай норматив буряад бүхэнүүд cooho эгээн түрүүлэн дүүргэhэн юм. Тэрэ үедэ залуу мэргэжэлтэ Зэдын районой Борьёогой совхоздо зоотехнигээр hаял хүдэлжэ, ажалайнгаа намтар эхилжэ ябаа hэн. Энээнhээ хойшо эгсэ арбан табан жэлэй үнгэрөөд байхада, Василий Гармаевта уласхоорондын категориин судьягай нэрэ зэргэ олгогдожо, тэрэ Москвагай Олимпиин наадануудта судья болежо хабаадаха үндэр хүндэдэ хүртөө бшуу. Олимпиин наадануудта манай республикаhаа барилдаагаар хоёр судья уригдаа юм. Тиигэжэл нютагаймнай хүбүүн ехэ этигэл найдабарида хүртэжэ, тэрэнээ эрхимээр бэелүүлжэ, Олимпиада-80-най дурасхаалай тусхай медаляар шагнагдаа ха юм.

Василий Гармаев анханhаа даруу зантай hэн. Хоohон эрмэлзэлдэ абтажа, урагша хойшоо гүйдэггүй, харин даажа абаhан хэрэгтээ даамгай нэтэрүүгээр оролдожо, амжалта туйлаhан лэ байдаг бэлэй. Аяар тиихэдэ гэхэ гү даа, али Борьёогой совхоздо хүдэлжэ эхилhэн түрүүшынгээ жэлдэ нютагай залуушуулэй дунда дүрэ буляалдалгын барилдаа хүгжөөхэ талаар эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри ябуулhан юм. Залуу мэргэжэлтын эдэбхи үүсхэлые зүб ойлгоhон Зэдын комсомолшууд тэрэниие удангүй ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар hунгаhан байна.

Василий Енхоевичой комсомол, залуушуулай хүтэлбэрилэгшэ, ударидагша болоходо, районой нютаг бүхэндэ спортын талаар бүхы хүдэлмэри hэргээгдэжэ, илангаяа буряад барилдаан, дүрэ буляалдалга «бурьялжа» эхилээ гээ hаа, үлүү ехэ нэмээлгэн болохогүй хаш. Эдэ жэлнүүдтэ ажахынуудай клуб бүхэндэ үдэшэ орой болотор дууhадаггүй уран hайханай коллективүүдэй репетицинүүд, концертнүүд, залуушуулай зугаа наадануууд элбэгжээ hааб даа. Үшөө нэгэ hонин зүйл гэхэдэ, спортын элдэб мүрысөөнүүдhээ гадна, мэргэжэлтэд, хонишодой дунда тусхай спартакиаданууд үнгэргэгдэдэг болобо. Эдэ бүгэдэ уридшалан бодомжологдожо, эбтэй, эдэбхитэйгээр эмхидхэгдэдэг, ходо хүхюутэй, шуугаатайгаар үнгэрдэг, тиимэhээ баранай зүрхэ хүлеэгдэдэг, хүндэтэйгөөр угтагдадаг болоhон байгаа.

Зэдын комсомолшуудай хүтэлбэрилэгшэ болоhон Василии Гармаев үдэшэ, үглөөгүй шахуу районойнгоо ажахынуудаар хуушан «газигаараа» гүйлгэжэ, залуушуулай дунда ойлгууламжын, эмхидхэлэй ехэ ажал хэжэ ябахадаа, эдир наhатайшуул болон залуушуулые дүрэ буляалдалгын барилдаанда дуратайгаар хүмүүжүүлхын хойноhоо оролдодог байhаниинь одоошье ойлгосотой ааб даа. Жэшээнь, Тори тосхондо гоё hайхан, хүдэршье бэетэй, ёhотойл бүхэ болохо хүбүүн Василий Енхоевичой анхарал татаба ха. Зүгөөр тэрэнь зүрхэгүйшэг байжа, абаhаар барилдаанай оньhо, орёо гохо эсэжэ үгэхэдэнь, ойлгожо ядадаг, тулгардахаяа hанадаг байлан юм. Тэсэмгэйгээр лэ оролдоhонойнь ашаар тэрэнь шадамар бэрхэ бүхэ боложо, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэhэн бэлэй.

Гармаев бүхэ барилдаанда гансоошье эдиршүүлые хабаадуулдаг бэшэ, мүн наhаяа хүсэhэн зонойшье дунда эмхидхэлэй, ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулдаг бэлэй. Нэгэтэ тэрэнэй Борьёогой совхозой Таhархайн отделени ошожо ябахадань, эмээл моритой хоёр эрэшүүл дайралдаба. Дүтэлөөд hайн харан гэhээнь, үнинэйнь танилнууд — ахалагша хонишод Гасарун Лубсансвич Рабдаев Балданима Гомбожапович Гомбожапов хоёр байбал даа. Мэндээ хэлсэhээр байтараа, Рабдаевынь иигэжэ асууба:

— Шамайемнай спортын мастер болоо юм гэлсэнэ. Зүб гү?

— Зүб даа, зүб.

— Нэгэдэхеэр, бидэ хоёр тэрэниие мэдэжэ абаха, хоёрдохёор, шимнай мастергал адляар барилдадаг гээшэ гүш гэжэ туршахаяа hанаабди, — гээд тэрэ хоёрынь моридhоо бууба.

«Туршалгашье» эхилжэ, харгын хажуу тээ гараhан гурбан бүхын дунда «буха» ехэ тулалдаан түр зуура болобо ха. Гомбожаповынь газар шоройдожо бодоходоо, «Шангал болоо байнаш...» — гээ hэн ха. Тиихэ үедэ Рабдаев Гомбожапов хоёр бэеэр томо, үндэршье, хүсэ шадалаараашье хүнэй хойно ороогүй, буряад барилдаагаар зунай найр дээрэ районой чемпионууд болодог түлэг хүсэндөө ябаhан хүнүүд бэлэй. Анда нүхэд болоод хахасахадаа: «Манайдаа хүрэжэ байгыт», — гэжэ тэдэнь уриhан юм...

Василий Гармаевай үдэр бүриин оролдолгын аша үрөөр район дотор бүхэ барилдаанда дуратайшуулай тоо ниилээдгүй олошороо hэн. Эгээл тиихэдэ, зунай зулгыда, hур харбаанай наеданай Петропавловкада нэгэтэ үнгэргэгдэhые hайн hанадагбди. Тэрэ зун гансахан буряад барилдаанда гурбан зуугаад бүхэ хабаадажа, үглөөнэй юhэн сагhаа эхилээд, үдэшэ орой болотор тулалдаhан юм.

— Харана гүт, бүхэ барилдаанда дуратайшуул манай Зэдэдэ одоошье олон гү даа? — гэжэ тиихэдэ Василий Енхоевич омогорхонгёор асууhан баталан хэлэhэн хоёрой хоорондо дуугараа бэлэй. Тиихэдэнь энэл нүхэрые республика дотор бүхэ барилдаа хүгжөөхэ хэрэгтэ хабаадуулаа hаа, жолооеньшье барюулжархёо hаа, таарахал hэн ха гэжэ hанагдаа hэн.

...Удангүй Василий Гармаев түрэл Баргажан нютагаа хүдэлхөөр эльгээгдэбэ. Василий Енхоевичой тоонтодо — Баянгол нютагта — гурбан зуугаад үрхэтэ айл ажаhуудаг юм. Хэдыхэн жэлэй туршада энэ нютагаа дүрэ буляалдалгын барилдаагаар спортын арбан гурбан мастер урган гараа hэн. Эндэшье Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь байhан Василий Гармаевай хубита ехэ бии гэжэ хэлэлтэй.

Түрэл колхоздоо парткомой секретаряар hунгагдаhан коммунист ажалшадай дунда ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхадаа, нютагайнгаа эдэбхитэдтэ түшэглэн, нэн түрүүн ажалшадай сүлөө сагые хүхюун сэнгэлигээр, ашатуhатайгаар үнгэргэхэ асуудалда анхарба. Тиихын зорилгоор Соёлой ордоной хүдэлмэри hэргээжэ, уран hайханай коллектив байгуулха тушаа ехэхэн оролдолго гаргаhан байна. Удангүй эндэ эдэбхитэдhээ бүридэhэн агитколлектив байгуулагдажа, колхозойнгоо холо, ойрын гүүртэ, отаранууд дээр ябажа, концерт наада табидаг болобо. Тиихэдэнь Василий Енхоевич өөрөө ябалсажа, хөөрэлдөө, элидхэлнүүдые хэдэг hэн. Хирэ хирэ хүршэ ажахынуудтаашье хүрэжэ, уран бэлигэйнгээ урма бадаруулдаг заншалтай бэлэй. Тиигэhээр Баргажан голойнгоо малшад, механизаторнуудай дунда Василий Гармаев нютагаа ерэhэнээ мэдүүлжэ, шадамар бэрхэ хүтэлбэрилэгшэшье боложо ябаhанаа харуулаа бшуу.

Хаанашье ябахадаа ажалша зоной дунда эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри «дэбэргэжэ» шададаг, hанаамгай, шадамар бэрхэ Василий Енхоевич удангүй «Урожай» бүлгэмэй обласной соведэй түрүүлэгшын тушаалда дэбжүүлэгдэн, Улаан-Үдэ хото ажаллахаар ерэбэ. Одоо тиихэдэнь лэ хөөрүү зантай заримашуул: «Урожай» бүлгэмдэмнай гансал дүрэ буляалдаан «далижахань» гээшэ», — гэлсэдэг болоо бэлэй. Зүгөөр тэдэнэй хэлэгшээр юумэн болосгүй. Харин пүүлэ жэлнүүдтэ хүдөөгэй спортсменүүд олон зүйлөөр республика доторoo түрүү hууринуудые эзэлдэг болоо бэлэй. Мүнөө «Урожай» бүлгэмэй спортсменүүд бокс, шатар, хүнгэн атлетикэ, сагаалса буудалга, волейболоор эрхим дүн туйладаг гээд мэдээжэ ааб даа. Тиибэ ябашье hаа, дүрэ буляалдалгын барилдаан «Урожай» бүлгэмдэ эгээл хүндэтэй дээрэ тоологдодог зандаа. Василий Енхоевичой «Урожай» бүлгэмэй областной соведэй түрүүлэгшэ боложо ерэхэдэ, республикын долоон райондо дүрэ буляалдалгын барилдаан хүгжэнги байhан hаа, мүнөө гушан коллективэй бүхэнүүд бүхы шатын мүрысөөнүүдтэ эдэбхитэй хабаадалсана бшуу. Тэрэ мүнөө республикын бүхы районуудай хүдөө нютагуудта бэлэдхэл hайнтай тренернүүдтэй болохын хойноhоо эсэшэ сусашагүйгөөр эрмэлзэнэ, туhаламжа тэдэнэртэ үзүүлнэ, хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдээр хангана.

...Апрелиин эхеэр Улаан-Үдэдэмнай дүрэ буляалдалгын барилдаагаар уласхоорондын мүрысөөн боложо үнгэрөө. Табадахяа үнгэргэгдэhэн энэ ехэ мүрысөөнэй Барилдаанай уласхоорондын федерациин туг доро үнгэрhэниинь гүнзэгы удхатай. Харин Василий Гармаевта бүришье онсо удха шанартай гээ hаа, алдуу болохогүй. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй үүсхэл оролдолгоор, эдэбхиин ашаар энэ заншалта болоhон уласхоорондын мүрысөөн манай Улаан-Үдэдэ нютагжаба бшуу. Василий Енхоевичой мүнөөшье амгалан hуужа байхые нэгэшье харахагүйт. Тэрэнэй толгой соо шэнэ бодолнууд мүндэлэн түрэжэ, сэдьхэлынь хүгүүлэн ябадаг зандаа. Амар заяа мэдэдэггүй энэ эмхидхэлшэ, жэшээлхэдэ, Буряад оронhоо Олимпиин наадануудай, мүн дэлхэйн чемпионууд урган гараха зэргэтэй гэжэ этигэдэг, тоолодогшье юм. Тон зүб лэ тиигэнэ хаш даа. Сэхыень хэлэхэдэ, юрэл этигэнэ бэшэ, тэрэнэй түлөө үдэр бүри тэмсэнэ. Үсэдөөр, эдэбхитэйгээр, эсэхэ сусахые мэдэнгүй тэмсэнэ. Энэ хадаа тэрэнэй наhанай хэрэгэй илахын түлөө эрмэлзэлынь мүн болоно бшуу.

Эрмэлзэлынь түргэн бэелэhэй гэжэ эндэ хүсэхэ дурамнай хүрэнэ.

В. БАДМАЕВ,
Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ГАИ-гай экран

Үнгэрhэн долооц хоногто республикын харгынуудта 11 дахин усалта ушарал болобо. Аваринуудай олонхинь hогтуу жолоошодой гэмээр болоhон байна. Хойшолонгыень гэхэдэ, зургаан хүн наhа бараа, долоониинь хүндөөр гэмэлтээ.

Майн 8-най үдэр Кабанскын районой Оймороой совхозой хүдэлмэришэн Г. Дунинин жолоодожо ябаhан К-700 тракторaa хүмэрюулээ. Уламжалан өөрөө, мүн хажуудань hуугаад ябаhан хоёр пассажир наhа бараhан байна. Бултадаа архи ууhан, hогтуу ябаа гэжэ элирүүлэгдээ. Иимэ аварийн гол шалтагаан гэхэдэ, тус ажахыда үйлэдбэриин журам сахиха хэрэгтэ горитой анхарал хандуулагданагүй, хүтэлбэрилэгшэдэй зүгhөө хиналта шалгалта мүртэйгөөр ябуулагданагүй. Мүн лэ ябаган хүнүүд харгын дүрим хазагайруулна гэжэ хэлэлтэй. «Геологическая» гэhэн автобусой зогсолто дээрэ майн 9-нэй үдэр Н. М. Яковлев автобусто дайруулаа. Эндэ нэн түрүүн Яковлев өөрөө зэмэтэй.

Гүрэнэй автоинспекциин дежурна частьда мотоциклистнүүдэй гэмээр болоhон аваринууд тухай мүн лэ дуулгагдана. Ахын райондо ажаhуудаг Ф. Б. Габанов майн 2-ой үдэр тусхай номергүй «Урал» түхэлэй мотоциклаар гүйлгэжэ ябатараа хүмэрюулээ. hогтуу жолоошон өөрөө наhа бараа.

Мүн лэ Хяагтын, Сэлэнгын, Загарайн, районуудта, Улаан-Үдэ хотодо хохидолто хойшолонтой аваринууд болоhон байна.

Н. СЕМЕНОВ.

ДОБТОЛБОЛ — ИЛАХАШ

Улаан-Үдын «Локомотивай» футболистнууд байгша оной календарна хоёрдохи уулзалгада Владивостогой «Луч» командатай үнгэргэбэ. Наадаанай эхилхын урда тээ «Локомотив» командада үни удаан саг соо наадаhан гол доботологшодой нэгэн, командын капитан ябаhан Виктор Пугач, мүн командын гол хамгаалагша Виктор Пиндак хоёр энэ жэлhээ наадахаяа болижо, командынгаа гэшүүдтэй, футболдо дуратайшуултай хахасаба. «Локомотив» командын зоньн футболистнуудтай наалаха үедөө туйлаhан амжалтада эдэ хоёр футболистнууд яhала ехэ хубитаяа оруулhан юм. Футболой наадантай хахасаhан эдэ хоёрто Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй, ВЛКСМ-эй обкомой, Ленинэй орденто локомотиввагон заhабарилгын заводой спортын клубай дурасхаалай шан, бэлэг, грамотанууд суглараагшадай нэрьемэ альга ташалга доро барюулагдаба.

Айлшаар манайда ерэhэн «Луч» командын гэшүүд Улаан-Үдын ажалшадта hайн мэдээжэ юм. Байгша оной нааданда командын гэшүүдэй дунда тиимэшье ехэ хубилалта болоогүй. Гансал байгша оной футболой нааданда оруулагдаhан дүримэй ёhoop, залуу футболистнууд нэмэжэ абтаhан байна. Тиихэдэ «Луч» командын эбтэй эетэй коллективые байгуулжа шадаагүй ахалагша тренер Татушкин болюулагдажа, тэрэнэй орондо спортын мастер В. М. Каберский томилогдоhон байна.

Үдэшын табан часhаа наадаанние эхилжэ, хоёр командын футболистнууд шанга тулалдаагаа захалбал даа. Эндэ айлшадай футболистнууд урда жэлнүүдтэ наададаггаал адли доботолхы шэнжэтэйгээр тулалдажа орохёдоо, «Локомотивай» футболистнуудые яhала мэгдээгээ. Айлшадай доботологшод Виктор Лукьянов, Сергей Чебаков, Николай Лихин гэгшэд одоол шаламар бэрхэ футболистнууд баиhаараа онсо шалгарна. Энлэл Улаан-Үдын командада эрхим хамгаалагша, доботологшодой үгы байhаниинь халагламаар байгаа. Командын гол доботологшо Михаил Пастухов арайл гансаардана ха. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй туhалагшадаар табигдаhан залуу футболистнууд үшөөл онообшоогүй, абаhан бүмбэгэеэ дары дамжуулха хүнөө оложо ядаhаар байтараа тэрэнээ буляалгажархиха юм. Тиибэ ябашье hаа, Сергей Кокорин тоо нээжэ, стадиондо суглараагшадые баясуулаа. Наадаанай түрүүшын хахадай дүүрэтэр айлшадай 11-дэхи номерой Виктор Лукьянов харюугай бүмбэгэ сохижо оруулбал лаа. Эндэ «Локомотивай» хамгаалагша Орсок Озиев вратарь Иван Корженко хоёр алдуу гаргаба.

Уулзалгын хоёрдохи хахадта алишье командын футболистнууд тоогоо нэмээбэгүй. Мүнөөдэр Улаан-Үдын «Локомотивай» футболистнууд гурбадахи наадаяа өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэнь. Комсомольск-на-Амуре хотын «Амур» команда айлшаар манайда ерээ. Наадан үдэшын зургаан час 30 минутаhaa эхилхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Виктор Пугачтай хахасалга.

В. ПЛУТТЫН фото.

ЗАНШАЛТА ХОРИН НЭГЭДЭХИ

Советскэ Союзай Герой гвардиин полковник В. Б. Борсоевой дурасхаалда зорюулагдаhан хүнгэн атлетикээр 20 километрэй урилдаан Илалтын үдэр үнгэргэгдэбэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда совет арадай туйлаhан Илалтын 36 жэлэй ойн хүндэлэлдэ энэ жэлдэ хорин нэгэдэхеэ үнгэргэгдэhэн заншалта мүрысөөндэ спортын хэдэн бүлгэмүүд болон клубуудай 50 гаран урилдаашад хабаадаhан байгаа.

Дайнай ветеранууд Ф. Т. Будажабэ, И. М. Туманов, республикын физкультура ба спортын комитедэй түрүүлэгшэ Г. Н. Манжуев суглараагшадые, спортсменүүдые Агуу Илалтын 36 жэлэй ойн hайндэрөөр халуунаар амаршалаад, ажалдаа, hуралсалдаа, спортдо бүри ехэ амжалта туйлахыень хүсэбэ.

Старт үгтэжэ, холын зайда урилдагшад замдаа гараба. Урдань 20 километр. Урилдаашадта хүндэ хүшэр байгаа. Ушарынь юуб гэхэдэ, хажуу тээhэнь шанга hалхин үлеэбэ. Түрүүшын километрhээ Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй спортын клубай түлөөлэгшэд, СССР-эй спортын мастернууд В. Дульянинов, В. Трунев гэгшэдэй хоорондо илангаяа шанга тэмсэл болобо. Саашадаа энэ хоёр бултанhaa таhарhан байгаа.

Спортклубай инструктор Владимир Дульянинов энэ зайе 1 час 7 минута 17 секундада соо гаталжа, түрүү hуури эзэлбэ. Виктор Трунев — хоёрдохи, Түнхэнэй районой Жэмhэгэй дунда hургуулиин физкультурын багша, спортын мастер Валерий Дарбаков гурбадахи hуурида гараhан байна.

Улаан-Үдын 13-дахи hургуулиин директор спортын ветеран И. А. Анненков [illegible] хы 21 урилдаанда хабаадаhан намтартай. Тэрэнэй [illegible] хон залуу хүнгэн атлетнүүдые хойноо үлөөжэ, дунда hуури эзэлхэдэнь, суглараашад альга ташалгаар угтаба. Тэрэ тусхай шанда хүртөө.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр ЛВРЗ-гэй спортклубай суглуулагдамал команда [illegible]жа, дамжуулгын кубогаар [illegible] ресспорткомитедэй 1 шатын дипломоор шагнагдаба. Нэгэдэхи [illegible] дондо илажа гараhан «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ — хоёрдохи, «Урожай» бүлгэмэй спортсменүүд гурбадахи hуурида гараhан байха юм.

Илагшадта дипломууд ба дурасхаалта бэлэгүүд барюулагдаба.

Героин дурасхаалда үнгэргэгдэдэг заншалта урилдаан спортсменүүдые, илангаяа залуушуулые патриотическа үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэдэ гадна, [illegible] жэл шадабаринень улам [illegible] шалгардаг байгаараа олоной дунда алдаршанхай.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: [illegible]лын замда гараба; республикын спортын комитедэй түрүүлэгшэ Г. Н. Манжуев гурбадахи hуури эзэлhэн Валерий Дарбаковто шан барюулжа байна.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ТОБШОХОНООР

△ Кисловодск хотодо «Трудовые резервы» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн хүнгэн атлетикээр болобо. Басагад спортын долоон зүйлэй арбан-зүйлэй мүрысөөн hэн юм. Эндэ манай республикын түлөөлэгшэ — индустриально-педагогическа техникумэй hурагшад Надежда Куприянова 4177 очко, Марина Кочетова, 19-дэхи hургуулиин hурагша Галина Калашникова болон бусад олон очконуудтай боложо, Россиин Федерациин суглуулагдамал командада шухала нэмэри оруулhан байна.

«Локомотив» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө 20 километрэй урилдаан Ужгород хотодо үнгэргэгдөө. Мүрысөөндэ ЛВРЗ-гэй спортын клубай түлөөлэгшэд хабаадалсаhан байна. Эндэ үнгэрэгшэ жэлэй «Труд» газетын шанда хүртэхын түлөө үнгэргэгдэhэн урилдаанда түрүү hуури эзэлhэн Владимир Дульянинов энэ удаа хоёрдохи hуурида гараба. Урилдаанай дүн гаргахада, ЛВРЗ-гэй клубай суглуулагдамал команда хоёрдохи hуури эзэлээ.

Б. БАЛЬЧИНОВ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» майн 9-дэ үнгэргэгдэhэн 19-дэхи тираж.

«49-hөө 6-ень тааха»: 1—баскетбол, 9—велоспорт-шоссе, 11—волейбол, 26—табан зүйлэй мүрысөөн, 27—hур харбалга, 36—авиаспорт.

«36-haa 5-ень тааха»: 7—классическа барилдаан, 9—велоспорт-шоссе, 21—тамаралга, 32—фигурна халтиралга, 33—футбол.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Ажалай [illegible] hээсэнүүдтэ — анхарал» — түрүү бэшэг. КПСС-эй обкомдо Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ — Хорин поселково, Хонхолын сельсо, Шанагын сомонон Соведүүдэй ажалшадай социалис уялганууд тухай тогтоол. «Ажахын тооцооной бригаданууд тарилгада хэнэ» — Г. Клепиковэй статья. Совет орон доторнай.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Эдэбхи үүсхэлдэ хэн эхи табинаб?» гэhэн статье [illegible] зүбшэн хэлсэнэбди. «hаналнаа хэлээ гээшэ» — Г. Зубакинай статья. Ажахы эрхилэлгын асуудалнууд. «Үйлэдбэриин ашаг үрэ» — Е. Кряжевай статья. «Гортопто бээд сагааруулха юумэн олон» — А. Тарасовай статья.

Гурбадахи хуудаhанда. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудhаа. «Тэмсэлэй илалтын замаар» — Чехословакиин Коммунис партиин 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Түрэл нютагтайгаа хуби заяагаа холбохо. «Эхэ эсэгын мэргэжэлээр» — С. Убсеевэй статья. Болоhон ушар. «Хайша хэрэг байhанай шалтагаанаар» — Б. Батуринай статья. Фенологой тэмдэглэлнүүд. Спорт. «Илалтын hайндэр» — Н. Ефимовэй, Ц. Цыренжаповай фото-мэдээсэлнүүд. ТВ-гэй, киногой программа. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

СРЕДА, 13

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Рекорд» — уран hайханай фильм. 11.10 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.10 — Шэнэ hонин. 15.10 —Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ hонин. 15.30 — «Возвращение» —баримтата фильм. 15.45 — «Түрэл байгаалимнай». 16.10 —«Бауманайхид» —Москвагай Бауманай нэрэмжэтэ дээдэ техническэ училищи тухай очерк. 16 40 — «Ород хэлэн».

Улаан-Үдэ. 17.10 — «Байгал» — дамжуулга. 17.40 — «Саяан» —хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 18.20 —«Хамаг юумэ мэдэхэ хүсэлтэйб» — киножурнал. 18.30 —«Арадай уран бэлигтэн» —телефестиваль. Яруунын район [illegible].

Орбита. 19.45 —«Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Кампучи: hэргэн бодоhон ажабайдал» — баримтата фильм. 22.55 —«Долгие дни, короткие недели»... — уран hайханай фильм (1-дэхи сери). 22.00 —«Время». 22.35 —«Футболой шэнжэлэл». 23.05 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ». 23.20 —«Веселые ребята» — хүгжэмтэ дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 —Дамжуулгын программа. 13.00 —«Түрэлхид таанадта». 13.30 —М. Сервантес «Дон Кихот». 14.00 — «Эртэ урда сагай искусство» (3-дахи дамжуулга). 14.30 — «Размышление над открытием» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 14.40 —«Нэгэ актёрой театр». 15.55 — «Дом строится» — уран hайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 —Соносхолнууд.

Орбита. 17.10 —Свердловско областиин Ирбит городой «Современник» гэжэ соёлой байшангай арадай хатарай ансамблиин концерт. 17.35 — «Телестадион». 18.10 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!». 18.40 — «Манай сэсэрлиг». 19.10 —«Носики-курносики»— «Кнiппасы» гэжэ хүүгэдэй дуунай ансамблиин хабаадалгатай телефильм.

Улаан-Үдэ. 19.30 —«Хүдөөгэй стадион» — киноочерк. 19.40 —«Дэлхэй минии альган дээрэ». 20.10 —«Агитаторнууд болон политинформаторнуудта туhаламжа». 20.30 — «Дуунай дамаар» —фильм-концерт.

Орбита. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Первые встречи» —мультфильм. 21.15 —Концерт. 22.00 —«Время». 22.35 —«Как Иван Иванович поссорился с Иваном Никифоровичем» —уран hайханай фильм. 23.40 —«В стране часов» —баримтата фильм. 24.00 —Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М) — «Пахтакор» (Ташкент). Забхартань — «Велосипедээр дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө урилдаан».

Редакторай орлогшо **Н. Р-Д. ОЧИРОВ.**

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000
г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.
Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Н-00476. Заказ № 110. Индекс 5901.